

Dimitte me; Jam enim ascendit aurora. Gen. 32. 26. Nondum incalescat dies, & jam Deus certaminum fatum discedere parat, & athletam suum in pace valere jubet. Unde hæc tam cita victoria Jacobo nascitur? nisi ex eo, quod prævenit in maturitate somni. Id. ib.

Israel curser velociſſimus fuit. 2. Reg. 2. 18. Afaciles sunt, qui procurunt alacres ad quævis charitatis officia; qualis fuit Cardamas, quem S. Paulinus ep. 5. ad Amandum Afaceli comparat positus est, inquit, in tanta ministerio charitatis, ut in libertate serviat, in senectute discurret, & requiem vacationis emeritæ malit in peregrinationis labore consumere, quam in domestica sede &c. Corn. hic.

Si occurrerit tibi homo, non salutes eum. 4. Reg. 4. 29. Cur Eliseus venit quemquam salutare? S. Ambr. in cap. 6. Luc. pulchra est salutatio, sed pulchrior divinorum præceptorum maturior exequio, quæ per moram sæpe trahit offensam. Paoletti in festo Epiph.

Nunquid mites fulgura, & ibunt? & revertentia dicent tibi, adsumus? Job 38. 35. Describit Dominus promptitudinem suorum famulorum: mei servi, inquit, sunt sicut fulgura, sic parati, expediti, celeres, ut mox eant, quod à me mittuntur. Sunt fulgura, non tonitrua: illa enim momento toto celo lucem effundunt; ista tardius mûdo agunt, & non nisi post tempus tonant, & audiuntur. Eunt; &, antequam respondeant, adsumus, jam opus perfectum est. Fernandus in Gen. 1. f. 1.

Filius hominum ut spequod gravi corde? ut quid diligitis vanitatem? Pl. 4. 3. Quid levis vanitate? quid inanibus rebus humanis? gravat tamen cor, ut violenter rapiat celum, ut currat in mandatis Dei. Pudeat hominem, tam tardum esse in servitio Dei! à quo tam celeriter prævenitur in benedictionibus dulcedinis. Pl. 20. 4. & Pl. 58. 11. Deus meus! misericordia ejus præveniet me. Id. ib.

In portis nostris omnia porta. Cant. 7. 13. Cur in portis? ut futuri parent? Hebr. phasi in portis esse, est in promptu habere. Sicut Caino dictum est Gen. 4. 7. peccatum tuum statim in foribus aderit. Significat igitur promptitudinem ad faciendum, quæ Deo placeat. Fatuus fat erat, oleum in foro esse de Ponte hic.

In omnibus operibus tuis esto velocis, & omnis infirmitas non occurrerit tibi. Eccl. 31. 27.

Sex alæ uni. Il. 6. 2. Ut quid tot alæ velocissimis spiritibus? dux sufficeret. Dicam aulæ cœlestis ephēbi sunt, & divinæ majestatis Legati; ideo duas: alas, idest, ut celeritatem avium ordinariam, habere non sufficit; sed lenis opus, & velocitate extraordinaria, ad obsequium Dei tripliciter. Paoletti in festo Epiph.

Ex Novo.

Magister: sequar te, quocumque jero. Matth. 8. 19. Debebas dicere, sequor te. Oliva fer. 2. D. Pass.

Abiit in montana cum festinatione. Luc. 1. 39. Docet festinationem iter in montes; ardua adiri oportere ferventibus; nec retardandum cursum, cum ad aliena commoda pergitur. Oliva lib. 13. Strom. hic.

Et venerunt festinatione. Luc. 2. 16. Ut Christum inveniant, festinant; & quia festinarunt, non solum pueri aspectu, sed Virginis quoque, & Joseph, modestia recreati sunt. Præmium hoc acceleratæ pietatis. Id. ib.

Zachæus festinans descendit. Luc. 19. 5. Ille præcurrit; festinatio ejus meruit accelerationem gratiæ. Paoletti in festo Epiph. Quid Zachæum ad Christi epulum attraxit? festinatio: festinans descendit; accedo, rediō. Quid & ipse filius sit Abrahæ, v. 9. Sicut Abraham cunctatus nunquam est; seu domo egredi jubereur, seu filius posceretur ad cædem, seu angelos exciperet; ita avida festinationis æmulus Zachæus. Oliva fer. 2. D. Pass.

Pater! in manus tuas commendo spiritum meum. Luc. 23. 46. Cur non potius carnei commendat clavis perfoliam, flagellis laniatam? aut carnem cum spiritu? Matth. 26. 41. Spiritus qui-dem promptus est. Caro tarditatem demonstrat; spiritus autem promptitudinem, & celeritatem. Paoletti in festo Epiph.

O stulti, & tardi corde! Luc. 24. 25. Abjicienda est tarditas, quæ vitium non festinat expellere, nec nititur adhibere virtutem. Vituperanda tarditas ad expediens, ubi mors non sua molimina tardat, & natura tempore, & vita, propere procedit ad finem; & nihil sistit in rebus, quod, suis legibus à Deo positus, velocitate non pergat. Sim. de Cass. lib. 14.

Qui prior descendisset. Joan. 5. 4. Ad motum piscinæ probatiæ unus tantum curabatur, & qui prior descendisset. In hoc, quod unus, & primus, sanatur. Unus accipit brevium. 1. Cor. 9. 24. Hugo Card. hic.

Velocitas fervens est, & omnia ferventiora, velociora; omnia frigidiora, tardiora. S. Aug. in Pl. 147.

Quantumcumque festinent homines in exequendo, quod faciendum norant, vix fugiant, quin rationem reddendam innotarum habeant. S. Xav. lib. 5. ep. 2. S. Patri Ulisipone.

TITULUS IX. CHARITAS ERGA DEUM.

S. I.

Figuræ, & Symbola.

Ex Veteri.

Offerentes coram Domino ignem alienum. Lev. 10. 1. Erat in atrio tabernaculi; puta in altari holocaustorum, ignis facer è celo lapsus; quem Deus jufferat foveri, ut eo solo uteretur ad sacrificia, & thymiamata. Vide cap. 9. 24. Erat in eodem atrio ignis profanus; & communis, quo utebantur ad coquendas carnes hostiæ pacifiæ, & hostiæ pro peccato; quibus vefebatur in atrio, partim Sacerdotes, partim Laici offerentes; hoc usi Nadab, & Abiu. Ignis alienus est quævis cupiditas, qui igni sacro, idest, Charitati est contraria: Charitas enim est ignis de celo missus, & animæ à Deo inditus. Corn. hic.

Erus me à circumstantibus me. Plal. 31. 7. Sancta anima, divini amoris speculis vulnerata, cum anhelare in Deo cooperit; cum ad supernam se patriam pro desiderium extendit; ad tentationem ei videtur, quidquid in hoc seculo amicum antea, blandumque, putabatur. S. Greg. in Pl. pœnit. hic.

Anbulabo in latitudine. Pl. 18. 45. Idest, in charitate, quæ diffusa est in cordibus nostris. S. Prosper hic.

Cum dilacerasti cor meum. Pl. 118. 32. Quid est cor dilatatum? nisi cor amore fervens, charitate repletum: per charitatem ergo cor dilatatur. Hugo à S. Viçt. tr. de laud. char.

Nolite me considerare, quod sustulisti. Cant. 1. 5. Symbolicè sol accendens, & quasi denigrans animam, est charitatis æstus; quo quasi tabescit anima, cum videt Dei offensas, & animarum perditionem, juxta illud Pl. 118. 139. tabescere me fecit zelus meus. Corn. hic. S. Humbertus ferm. 46. ad moniales nigras: hujusmodi color attestatur calori charitatis: calor enim est inducere nigredinem; sicut patet in domibus, in quibus fit ignis magnus, & continuè, qui denigrat domum à fumo. Et felix, quæ dicere potest: suscita sum, quia decoloravit me sol, scilicet amor Christi, quia pro ejus amore solo tali habitu sum vestita.

Ordinavit in me charitatem. Cant. 2. 4. Hebr. vexillum ejus super me Charitas. Sept. vexillum ejus super me sit Charitas; idest, vexillate, ordinate super me charitatem. Ordinavit ergo in me charitatem; nihil aliud est, quam si dixisset: statuit me sub vexillo charitatis, jussit me in hoc ordine militare. Bene dixit, ordinavit: quia, ut ait S. Aug. lib. 15. c. 25. de Civ. nihil est aliud perfectæ, & vera virtus, quam ordo amoris. Vatablus veritæ tuus (sponsi) vexillum erga me est dilectio. Solent enim duces vexillo post se trahere milites: ita sponsus sponsam amore, tanquam vexillo, ad se, suaque castra attrahit. Corn. hic.

Emissum est parvulus in motum parvulorum. Cant. 4. 13. Pro-malo Punico per translationem charitas intelligitur. B. Theodor. ret. hic.

Dabo tibi poculum ex vino condito. Cant. 8. 2. Deus potat animam vino charitatis, & inebriat eam necare ful dulcis amoris. S. Bonav. diat. fal. c. 25. de chari.

Vinum, & musca, lustrat cor; & super utraque dilectio sapientia. Eccl. 40. 20. Apposite conferuntur, & præstatur, dilectio sapientia, vino, & musca: quia ipsa est spirituale vinum mentem inebrians, & spiritualis musca animum oblectans. Nota: dilectio sapientia, proprie est dilectio virtutis; inter virtutes autem primas tenet Charitas, juxta illud Eccl. 1. 14. Dilectio Dei honorabilis sapientia. Corn. hic.

Præceptum fuerat Ezechielii c. 4. 4. 6. ut dormiret super latus sinistrum; & postea, ut dormiret super latus dextrum. Advertendum, utrumque latus quid significet. Duo sunt, in quibus vel ad bonum, vel ad malum, dilatatur cor, charitas scilicet, & cupiditas. Charitas est latus dextrum, cupiditas est latus sinistrum. Dormit in dextro latere, cuius cor dilatatur in charitate; in sinistro verò dormit, qui frana sua cupiditatis in avaritiam usque-que porrigit. Petr. Cell. c. 18.

Ex Novo.

Inventa una pretiosa margarita. Matth. 13. 46. Hæc est pretiosa margarita, Charitas, sine qua nihil tibi prodest, quodcumque habueris; quam si solum habeas, sufficit tibi. S. August. in ep. S. Jo. tr. 5.

Clarit. Matth. 21. 18. Esurit Jesus semper in justis, volens manducare fructum Spiritus Sancti in eis: & sunt ejus esca, ut ita dicam, hieus; quas esuriens edit, idest, charitas ejus, qui eam fructificavit; qui primus fructus est Spiritus Sancti, & gaudium, & pax &c. Orig. tr. 16. hic. Unus de fructibus Spiritus Sancti charitas est. Hujus tempus est, quando non est difficile fructum reddere charitatis, & diligere diligentem; & est quidem fructus iste Spiritus Sancti; tamen in tempore suo. Orig. tr. 16. in Matth.

Si quis scit, veniat ad me. Jo. 7. 37. Hoc autem dixit de Spiritu &c. 39. quem? nisi spiritum charitatis, quem Mundus non potest accipere. Drogo off. l. de creat. & red. primi hom.

Titulus IX. Charitas erga Deum.

Sualetis tibi, à me amore aurum. Apoc. 3. 16. idest, charitatem, luce inimi splendorem fulgidam, fervore dilectionis ignitam, in Electis meis per fornacem tribulationis probatam. Rich. à S. Viçt. hic. l. c. 11.

Habentes singuli citharas, & phialas aureas. Apoc. 5. 8. Citharis ubi ligno chorde tenduntur, corpora moti parata: phialis verò corda latitudinis charitatis patula designantur. V. Beda. hic.

Ex Patribus.

Charitas oleo comparatur: nam quomodo oleum omnibus humoribus superius esse cognoscitur; ita charitas omnibus virtutibus sublimior comprobatur. S. August. Dom. 2. post Epiph. ferm. 2.

Magnæ sunt divitiæ charitatis; sine qua dives pauper est, & cum qua pauper dives est. Id. ib.

Quomodo arbor, quantumlibet pulchra, sit & fructuosa, non potest vivere sine radice; sic qualibet bona opera perseverare non poterunt sine charitate. Ipsa est enim, de qua Apostolus Eph. 3. 17. dicit: in charitate radicati, & fundati. Id. ib.

Quomodo felix, & beata est anima, quæ charitatem in se habere meretur! charitas sicuti pons est, esurienti cibum, in amaritudine postis dulcedo; in tristitia contentus vera, & grata, confortio; fluctuantibus portus, errantium via, peregrinantium patria. Id. ib.

Quomodo oleum à nullo humore premitur, sed disruptis omnibus exillit, & supereminet; sic & charitas non potest premi in ima; necesse est ut ad superna emineat. Id. tr. 6. in Joan. circa fin.

Frigus charitatis, silentium cordis est; flagrantia charitatis, clamor cordis est; si semper manet charitas, semper clamor. Id. in Pl. 37. Ante te omne desiderium meum.

Æstas charitas est. Habet æstas pluvias suas suaves, & uberes. Quid dulcius lacrymis charitatis? S. Bern. ferm. 58. in Cant. Fiet quippe charitas; sed ex amore, non ex merore, &c. ibidem.

Charitas est sicut avis generosa, quæ vivit de præda, sicut accipiter, falco, & aquila; sic namque aves nobiles vix, vel nunquam, tangunt terram, nisi quando rapiunt prædam. Sic homines charitatem habentes, bona illa transitoria non tangunt, vel terrena per affectum; nisi quando solummodo simplicem virtutem. S. Bonav. diat. Sal. c. 25. de charitate.

Comparatur canti benè docto ad venationem: sicut enim canis sequens prædam non sentit spinam; sic qui charitatem habet, & sentit odorem paradisi, quasi non sentit spinam, idest, tribulationem hujus Mundi. Id. ib.

Sicut panis cum omni cibo sumitur; ita charitas cum omni opere debet esse. Idem in Pl. 40.

Tanta charitatis vis est, ut cœlo latiore faciat animam. S. Chryl. hom. 44. in Acta Ap. Idem. 13. in ep. 2. Cor. Cor Pauli dilatavit charitatem. Nihil latius corde Pauli; totum orbem complexum est. Or. nostrum patet ad vos; & 2. Corinthios, cor nostrum dilatatum est. 2. Cor. 6. 11.

Si initium vite hominum panis, multo magis, initium, & consummatio animæ, panis dilectionis. Reficit panis esurientem, & charitas perficit deficientem. Panis corpus hominis confirmat, & charitas cor vivificat. Cum pane cætera utiliter eduntur, cum charitate omnia salubriter sumuntur. Speciales hominum cibis panis; singularis virtus animarum charitas. Sine pane vilis est mensa; sine charitate contemptibilis est anima. Petr. Cell. l. de pan. c. 23.

Quam pulchras, & quam decoras, novit formas depingere dilectio! Caput sphericum, & rotundum, fed aurum in statua sua charitatis; quia intentionem puram, & perfectam, facit Columbus aspectus subjungit per innocentiam; manus tornatiles per cleomolynam; nasum apertum, & recurvum, per discretionem temperantiam; ubera plena per abundantiam gratiæ; pedes reotos per incessum misericordiam; corpus totum plenum oculis per circumspeditionem industria. Pingit trinum, & unum Deum in capite, pingit Jesum passum in oculis, pingit librum Evangelii in auribus, pingit flagella in dorso, pingit lanceam in latere, &c. Id. l. de conit.

Charitas ventus est suavissimus, & dulciter flat in animas virtutibus aptas; & provehit, & introducit in portum justitiam, atque sanctissimæ voluptatis: nec infirmitatem generat, sed, quod sanum est, ipsa producit. Sim. de Cass. l. 4. c. 9.

S. I. I.

Charitatis excellentia, & prærogative.

Ex Veteri, & Novo.

Pharænes gemini in utero. Gen. 38. 27. Irenæus. Chryl. Cyrill. Ild. Rup. dicunt, representari Hebræum, & gentilem, populum. Licet mihi applicare, quod dicitur de aliis geminis Jacob, & Esau Gen. 25. 24. illum fuisse figuram Electorum, hunc reproborum. Zara posterus natus Jacob, symbolum iustorum, & Electorum, qui à peccatoribus & reprobis per Phares natu majorem significatis, distinguuntur coccino, idest, ignea charitate. Phares interpretatur diviso. De Ponte in Cant. 4. Exh. 6.

Dimitte me, ut irascatur furor meus. Ex. 32. 10. Hæc (charitas) vita fidei, spei robur, & omnium incima vis, & medulla virtutum. Nonne hæc est, quæ in Moyse divina justitia, & potentia, obtans, prævaluit in fortitudine? Dimitte me &c. Audis dimitte? & Deum teneri non dubites; nec aliunde, quam amoris fortitudine. Rich. à S. Viçt.

In dextera ejus ignea lex. Deut. 33. 2. ardentissima charitas est. S. Rupert. l. 2. in Deut. c. 9.

Aspirit regina à dextris tuis. Pl. 44. 10. Merito regina virtutum Charitas esse dicitur: quia virtutis nomen amittit, qui charitati non famulatur. Rich. à S. Viçt. annot. in Pl. 44. Charitas hæc regina est, quæ à dextris Christi confidet, cum hies fiet à sinistris. Gerlon. ferm. 4.

Duxit illos in montem excelsum seorsim. Matth. 17. 1. Montes figurato sensu virtutes scriptura nominat. Omnium portò virtutum apex, ac velut arx quædam, est charitas. Et qui ad summum charitatis verticem pervenit, quodammodo à se excendens, eum, qui cerni non potest, perspicit. S. Damasc. or. de transfig.

Charitas Dei diffusiva est. Rom. 5. 5. Nullum est isto Deo dono excellentius. Solum est, quod dividit inter filios regni æterni, & filios perditionis æternæ. S. Aug. de Trin. l. 15. c. 17.

Excellentiorem viam vobis demonstro. De te dixit, o charitas! tu namque es via superexcellentis, via supereminens, vias distortas dirigens, vias rectas ostendens. Hugo à S. Viçt. tr. de laud. charit.

Deus charitas est. 1. Jo. 4. 8. Hoc privilegium sola charitas habet, ut Deus dicatur, & sit; ita ut nulli alteri hoc convenire possit: non enim dicitur, Deus humilitas est; aut Deus patientia est, sicut dicitur: Deus charitas est. Hugo à S. Viçt. tr. de laud. char.

Ex Patribus, & aliis.

Adde charitatem, profundum omnia; detrahe charitatem, nihil profund cætera. S. Aug. de V. D. ferm. 50.

Timor servus est, charitas libera est; & ut sic dicam, timor est servus charitatis. Id. fer. 13. de V. Apost. circa finem.

Charitas te domum Domini facit, & Domini domum tibi. S. Bernard. in cœna Dom. fest. 9.

Quid in summa illa, & beata Trinitate, summam, & ineffabilem illam conservat unionem, nisi Charitas? Id. ep. 11. ad Carthuf.

Quid est ordinata charitatem? si desiderium est, amor bene currat; si gaudium est, bene quiescat, Hugo à S. Viçt. tr. de laud. char.

Nemo in diem, atque jejunium; nemo, quia humi se profrenat; nemo cæteris virtutum exercitationibus, magnum quid se conlequi putet; nisi rectè fratres diligat. S. Cyrill. Alex. in Joan. l. 9. cap. 24.

Sic familiaris est Deo Charitas, ut ipse mansionem habere nolit, ubi Charitas non fuerit. Id. tr. 1. ib.

Charitas virtutum omnium obdient principatum. S. Ild. l. 2. cap. 3.

Dilectio Dei morti comparatur, dicente Salomone: fortis est, ut mors, dilectio. Cant. 8. 6. Idcirco, quia sicut mors violententer separat animam à corpore, ita & dilectio Dei violententer segregat hominem à mundano, & carnali amore. Idem ib. c. 3.

Anima ad imaginem Dei creata esse dicitur: quia Deus Charitas est, sic & ipsa habet ex proprio suo esse, cum in usu liberi arbitrii est, quamdam innatam aptitudinem ad amandum; sine qua minime esse potest. S. Bern. Sen. fer. 5. ar. 1.

Nullam aliam virtutem sonat Spiritus Sanctus in corde humano sic illi conaturalum, sicut amorem, & charitatem. Cum Deus creavit animam, ad imag. & similit. creavit illam, scilicet ad imaginem charitatis: quia Deus charitas est. 1. Jo. 4. Id. tom. 1. ferm. 3.

Quod in Angelis Seraphinus, in cælis Empyreum, in astris sol, in elementis ignis, in belluis leo, in avibus aquila, in arboribus palma, in metallis aurum, in gemmis adamas, in membris cor; hoc in virtutibus est Charitas. Doultreman de am. increato in Prolegomenis.

S. III.

Charitas continet omnes virtutes, sanctitatem, perseverantiam &c.

Ex Veteri, Novo, & Patribus.

Stetit regina circumdata varietate. Plal. 44. 10. Quisquis uno quolibet, quamvis pretioso, delectatur opere; charitatis ornatum non habet, quæ vestitur varietate. Rich. à S. Viçt. annot. in Plal. 44.

Charitas omnia suffert, omnia sperat. 1. Cor. 13. 7. Sicut habens nummum habet omnia terrena, cunctaque ei obediunt; ita qui habet charitatem, habet omnes virtutes, & omnia potest in spiritualibus. Broymard. Charitas.

In charitate radicatis, & fundati. Eph. 3. 17. vide hic S. I. ex Patribus sub initium.

Tanta charitatis virtus est, ut ad se omnia trahat; omnesque sibi societ, vindicetque, virtutes. Orig. l. 5. in c. 6. Rom. O cha-

O charitas! ordinis regula Electorum, lex universalis univer-

Confitit principaliter spiritualis vita in charitate; quam qui non habet, nihil esse spiritualiter reputatur.

Charitas clavis est regni, perfectionis mater, virtutum robur, thesaurus incomparabilis, cum totorumque meritum principium, & finis.

Nunquam sine patientia exercitio charitas esse solet; & qualis fit, ostendat patientia. Idem ibid.

O præcella charitas! virtutum radix, statera meritorum, filiorum hereditas, cæli, clavis, fortitudo certantium, Angelorum gaudium, paradisi delicia, celeste donum, omniumque delectabile summum.

Charitas est sacra Scripturæ compendium virtutum virtus. Id. de inc. div. amor. c. 8.

Dilecta quem prudentia, fortisque temperantia, quin universa sanctitas, ornavit; hæc est charitas. D. Fulbertus Carnot. profa de S. Mart.

S. I V.

Charitas Nestarina, beata, divot, utilis.

Quid voluntate liberis? quid ligatione charitatis affectus? Deus enim, qui libera voluntate plasnavit hominem, sibi libera voluntate conformem, dicitur legem charitatis ad ligationem liberæ voluntatis: nec fortasse libertas voluntatem gravaret, si eam charitas non juvaret.

Charitatem vocat matrem animarum S. Ambros. in expof. ep. S. Pauli ad Rom. c. 14.

Non clarescit anima in fulgore æternæ pulchritudinis, nisi, ut ita dicam, prius hic arserit in officina charitatis. S. Greg. moral. J. 18. cap. 15.

O charitas! quam pia, & quam opulenta! ò quam potens! nihil habet, quæ non habet. Tu Deum in hominem demutare voluisti: in virginali carceri novem mensibus religasti; tu Adam in Christo renovasti; tu crucem in salutem perditam jam Mundo providisti; tu sola rogari non nosti. Tu cæcorum oculos, tu peccatorum, tu cæcorum fideliissimum viduarum; tu melior pupillarum, pluraquam uterque, parens. Tibi oculos nunquam siccos esse, aut misericordia permittit, aut gaudium. S. Zeno Veron. ser. de fide, spe, & char.

Quæ major hereditas? quæ melior hereditas? quæ divine vinculum charitatis? quia hereditas aliquando perit, charitas nunquam, dicente apostolo 1. Cor. 13. 8. excidit. Ille dicit filios, qui relinquunt filius plenissimam charitatem. S. Chrysol. f. 161.

S. V.

Facilis, amara.

Materia charitatis contrahitur propter filias Jerusalem. Cant. 3. 10. Quid per filias Jerusalem? cum non filios, sed filias dixerit, intelligimus? nisi nos debiles, qui in Ecclesia non viri, sed foeminae, sumus: quia contra vitia fortiter non reluctamur, viriliter non resistimus, muliebriter subjacemus. Si ergo per ascensum purpureum ascendere non valemus; saltem charitatem, quæ communis omnibus Electis, quasi in medio posita est, teneamus. S. Greg. hic.

Ferculum fecit sibi Rex Salomon de lignis Libani. Cant. 3. 9. O Domine! quam pulchrum est ferculum! sed ascensus arduus; quis ascendet per illum? sed nolite diffidere: nam media charitate contravit propter filias Jerusalem tenellas, & delicatas; sanguinem in charitatem, crucem in amorem commutavit. Non exigitur hodie à te Christiane mors, non sanguis, non supplicia: ana, & regna. Quid facilius, quam amare. S. Thom. Vill. Dom. Quinq. Hæc sunt proculdubio tapeta charitatis, quæ media humanæ naturæ, & majestatis conltruuntur, propter sanctarum animarum salutem. Aponius lib. 5. in Cant. In medio charitas fertur propter filias Jerus. quæ teneris, & infirmis propofita est ad obtinendam salutem. Quis tam tener, ut amare non possit? Hugo à S. Victore de ferculo Salom.

In unum memum suave est, & unum memum leve. Matth. 11. 30. Jugum hoc charitas est, & amor virtutibus exhibitus. S. Laur. Just. fer. in festo SS. Sim. & Judæ.

Ex Patribus.

Omnibus quaestionibus difficilior fortior est charitas, cui omnes fervire debemus; ut Deus, qui hoc præcepit, omnes nostras difficultates in facilitatem, gaudiumque convertat. S. Aug. ser. 121. de diversis.

Per dilectionem copulavit sibi Deus creaturam rationalem, ut ei semper inhærendo ipsam, quo beatificanda erat, bonum, ex ipso quodammodo perfectum suget; & de ipso per desiderium biberet, & in ipso semper gaudium possideret. Suge ò apicula! fuge, fuge, & bibe dulcoris tui inenarrabilem suavitatem. S. Aug. lib. de subst. dilect. & charitatis.

Jejunii corpus sentit injuriam, vigiliæ carnem macerant, elemosinæ labore quærantur; sanguis in Martyrio, quamvis ardeat fides, tamen sine dolore, & timore, non funditur. Sola charitas sine labore est. S. Hier. in ep. ad Gal. 13. c. 5. ante medium.

Conjunctas molestias cæteræ virtutes habent, ut sobrietatis, modestia, vigilantia; invidiam, cupiditatem, despectum. Charitas autem cum lucro voluptatem ingentem habet, laborem nullum; velut quedam frugi apicula; bona undique collecta in amantis animam comportans. S. Chryf. in ep. 1. Cor. 13. hom. 32.

Verè dulcis, & suavis, cibus charitatis; quæ fessos allevat, debiles roborat, mœlos lætificat. S. Bern. de grad. humilit.

Sapientia modum cordis palato, quod charitate conditur. Rich. à S. Vict. tr. de 4. gr. viol. char.

Deus noster cibus, & potus est: cibus, quando per cognitionem sumitur; potus, quando sumitur per dilectionem. In cognitione aliquid laboris esse videtur; in qua, quasi cibus, nisi prius masticatus fuerit, non sumitur. Dilectio difficultatem non habet; & facilius intrat in animam boni dilectio, quam occultis cognitio. Hugo à S. Vict. Quomodo Deus cibus, & potus.

Omnem amaritudinem fellis evome, & quoquo pacto volueris, charitatis dulcedinem sime: nihil enim suavius, nihil illa beatius est. S. Iud. l. de consuetu virt. & vit.

Non habet locum mœror, ubi sancta charitas posuit habitaculum: augmentum charitatis, tristitiæ diminutio est. S. Laur. Just. c. 16. discipl. monach.

Semper impotentem Deo magis complacuit amari, quam timeri. Id. ibi.

Charitas omnem amaritudinem dulcorat: unde, si modica gutta charitatis possit inferno misceri, totum infernum dulcoraret. Hugo Card. in c. 4. Prov.

S. VI.

Charitate carere, noxium est.

Vanum est vobis ante lucem surgere. Psal. 126. 2. Lux est charitas, quæ non quaerit, quæ sua sunt. S. Bern. 62. in Cant. Plenitudo legis, & cordis, est charitas. Eam nondum adeptus periculosissime promovetur, quantislibet aliis videatur pollere virtutibus. Id. ferm. 18. in Cant.

Si distribuero charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. 1. Cor. 13. 3. Genus feminans. Lem. frustra, promissus celo si desit ignis. Picinelli.

Nihil bonum est, quod non per charitatem fit. S. Chrysol. hom. 19. in ep. ad Hebr. c. 10.

Sicut insipida sunt fercula sine condimento; & vacua est mensa, in qua non ponitur panis: sic vacua sunt omnia opera nostra, insipida ante Deum, nisi sint charitate condita. S. Bonav. ser. 43. fer. 6. Dom. Quinq.

Quid est homo dilectione nudatus, nisi carbo extinctus, ignis pulchritudine spoliatus. S. Bonav. ser. 49.

Sic familiaris est Deo charitas; ut ipse mansionem habere nolit, ubi charitas non fuerit. Hugo à S. Vict. tr. de laud. char.

Sicut primus Mundus deletus est per aquam, quæ est frigida, & purgativa, contra ardorem, & fetorem luxuriæ, quæ illud sæculum insciebat; sic finalis Mundus per ignem, qui calidus est, & consumptivus, finiri debet contra torporem charitatis, & frigus malitiæ, & cupiditatis, quæ maxime regnabit in sæculi fenestrate. S. Bern. Sen. tom. 2. ferm. 11.

Sicut Mundus debuit mundari, & purificari per aquam tempore Noe, quia gentes erant nimis calidæ per luxuriam; sic purgabitur per ignem in fine Mundi, propter frigiditatem charitatis. S. Vinc. Ferr. ser. 7. in Dom. 3. adv.

Cibus, quantumcumque delicatus, si crudus comedatur, comedentem lædit; sic nulla virtus bonum nutrimentum dat animæ, nisi igne charitatis coquatur. Ant. de Rampelosis tit. charitas.

S. VII.

Miscellanea.

Olivioni datus sum tanquam mortuus à corde. Ps. 30. 13. Mortem hanc, quæ fit à corde, infert charitas; de qua loquitur sponsa Cant. 4. vulnerata charitate ego sum. S. Bern. ep. 42.

Charitas non infatur. 1. Cor. 13. 4. Lemma hoc est pro symbolo: yas plenum spuma tumens. Picin.

Sicut pars charitatis est humilitas, ita pars humilitatis est charitas. S. Ambr. 84. S. Virg. Demetriadi.

Charitatis venenum est spes adipiscendorum, aut retinendorum temporalium; nutrimentum ejus est impudicus cupiditatis; perfectio, nulla cupiditas. Signum profectus ejus; immunitio timoris: signum perfectionis ejus, nullus timor: quia & radix est omnium malorum cupiditas, & consummata dilectio foras mittit timorem. S. Aug. lib. 83. Quæst. q. 36.

TITULUS X. CHARITAS.

Erga Proximum.

S. I.

Figuræ, & Symbola.

Ex Veteri.

Fit Deus duo luminaria magna. Gen. 1. 16. Tostatus: luminare magnum vocat Lunam; cùm, secundum demonstrationes Astrologicas, quolibet alio visibili, Luna ad minimum octo vicibus minor est? Respond. Abul. luna vocatur magnum luminare, non quantum ad rem, sed quantum ad apperentiam: propinquitas enim orbis ejus ad nos, in comparatione ad alios orbis facit magnitudinem apparentiam. Vocatur luminare majus, quia plus lucis terræ affundit, quam cætera stellæ. Did. Nissl. l. 2. c. 3; in Phen. Græc. Bonum communicativum sui.

Lignum vite in medio paradisi etc. Gen. 2. 9. In Paradiso æternus Pater scientie arborem tibi seposuit; & in paradiso Ecclesiæ Filius æternus charitatis arborem suam esse voluit; cui literis aureis inscriptæ: mandatum necum do vobis, ut diligatis invicem. Joan. 13. 34. magno tamen discrimine: ejus esse sub poena mortis inhibitus; hujus præceptum sub amissione vite: qui non diligit, habet in morte, 1. Jo. 3. 14. quam Christus D. tanta cura celavit; ut non multo tempore ramos ab asinum angustis ad immensos limites inimicorum propagaverit; complexa etiam eos, qui vita, & honori insidiantur. Oliva t. 1. conc. 27.

Suscipite calicem, & numera stellas, si potes; sic erit sementium. Gen. 15. 5. Antea dixerat: faciam sementem tuam sicut pulverem terre. Gen. 13. 16. Quia Abraham erat bonus, & malos, liberos habuitur. Terrestria non moventur, nisi ob propriam utilitatem: celestium autem corporum motus sunt ob inferiorum utilitatem; de illis Philipp. 2. omnes, quæ sua sunt, querunt. Diez Dom. 6. Epiph. c. 2.

Cur Electus populus vocatus est israel, quod nomen Jacob accepit in luctu? Gen. 32. 28. Cur nomen non accepit ab Abraham & c. si à Jacob, cur non dicitur Jacobita? In illa luctu erat Jacob orationis intentus, ut exponit Osecas 12. 4. flevit, & rogavit eum, non solum pro se, sed etiam pro filiis suis, ut tradit S. Bern. fer. 6. deorat. Et cùm Jacob ob suam petitionem nollet dimittere angulum, reigis nervum famoris ejus, & statim amavit. Gencl. 32. 25. adde nomen hoc totus populus accepit; in venerationem illius operis; quod præter coram, & dux factus, aliquid de suo pro filiis perdidit. Sylveira in Math. 5. q. 10.

Afinus, 1. Reg. 8. 16. qui ingentia mansuetudine, & hominum necessaria, & ipsos homines portare consuevit, amorem fraternæ utilitati accommodum designat. Bos autem; cui, non solum imposita carro onera gestare, sed & arva, vertendo sulcos, feminibus præparare, mors est; eos nimirum, qui non modo fratrum infirma tolerare, verùm eorumdem pigrescentia corda castigando evertere, & ad suscipiendum verbi sementem excolere, demonstrat. V. Bedain Reg. l. 2. c. 5.

Evictus spirituum tuum, & creabatur, & renovabis faciem terræ. Psal. 103. 30. Quæ inveterat in hyeme propter frigus; fed in fervore æstatis, idest, charitatis renovatur. Hugo Card. in Jo: c. 13.

Calicem salutaris accipiam. Psal. 115. 13. Accipere calicem salutarem, & invocare nomen Domini, hoc est satiari charitate; & ita satiari, ut non solum non oderis fratrem, sed paratus sis mori pro fratre. S. Aug. in ep. S. Joan. tr. 5.

Detulerunt me sol. Cant. 1. 5. Decolorari à sole, est ignescere charitate; fieri cum sentibus, cum infirmantibus infirmari, uti ad scandala singulorum. S. Bern. fer. 28. in Cant.

Ex Novo.

Parvulus, aut duas pullos columbarum. Luc. 2. 24. Eris proculdubio columba speciosa, si fraternam servaveris charitatem; nulli malum pro malo, maledictum reddendo pro maledicto. S. Laur. Just. ferm. in Purif. B. V.

Nisi illos bener. Luc. 10. 1. Cur binos? Respond. Orig. Theophyl. Bonav. Dion. Carthuf. ut alter alteri esset auxilio, solatio, consilio, excitamento. Eccl. 4. 9. melius est duos esse similes. Sic Christus Petrum, & Joannem, mittit ad parandum Pascha. Luc. 22. 8. Sic duobus Emauntis apparuit; sic Petrus, & Joannes;

sæpe sociati. Sic in monte Thabor Moyses, & Elias, loquentes cum eo; ob testimonium à Lege, & Prophetis. Sylv. hic q. 7. Ad fulcimentum tenendæ societatis, ut minus releveretur ab altero. Sim. de Cass. l. 9. c. 26.

Oves mea vocem meam audiant. Jo. 10. 27. Pacificum animal novimus esse; neque habet discerpentes, neque saniantes, dentes; neque novit aliquem laedere ex aliqua sui parte: pius affert, quam auferat; duas habens tunicas, pellem, & lanam, alteram sibi permittit auferri; sicut dicitur Luc. 3. 11. qui habet duas tunicas, det unam non habenti. Tota in usu utilis est; ut nec quiddam in exterioribus, seu interioribus sit, quin possit ad bonum, & ad pulchrum, & aptum usum inferri; nec etiam stercus ejus à medicina, & utilitate, vacet. Sim. de Cass. lib. 1. c. 44. Inter omnia animalia est ovium magis benefica: nam facit nobis misericordiam lana se exuendo; dat lac ad comedendum, & etiam agnos. Eritius oves Christi, dando lanam, scilicet bona temporalia; lac, idest, bona interiora, & spiritualia. In Legenda S. Martini legitur: quod semel admirans de ovis attonsa discipuli quaesierit, quid miraris? qui dixit: hæc ovis complevit præceptum Evangelii: qui habet duas tunicas, det unam non habenti. Luc. 3. 11. S. Vinc. Ferr. ser. 1. fer. 2. post Invocavit.

Erant tunicæ inconsuetas de super contexta. Jo. 19. 23. Quæ est ista tunica, nisi charitas? in ipsam fors mittitur; nemo illam dividit. S. Aug. in Psal. 21.

Ex Patribus.

Tolle ex usu hominum benevolentiam; tamquam solem à Mundo tuleris. S. Ambr. l. 1. offic. quia sine ea usus hominum esse non potest. Apud Oliva t. 3. conc. 19.

Mundus sphaera est, cujus centrum Deus; linea verò, quæ à centro in circumferentia decurrunt, homines tant inter se; & quo magis à centro, magis inter se quoque distant. Ita homines, quò magis per amorem Deo conjunguntur, magis etiam inter se copulantur. S. Doroth. Doctr. 6.

Quali vinculo anima corpori jungitur, tali dilectione justum est, ut proximis conjungamur. S. Honor. ferm. in Quinquages.

S. I I.

Motiva.

Primum.

Charitatis excellentia & dignitas.

Ex Veteri, & Novo.

Dilectus es amica mea. Cant. 6. 3. Sept. pulchra es proxima mea, & sicut ipsa benevolentia. Nyff. in Cant. pulchra, sicut ipsa benevolentia, quæ aliis hoc fit, quod Christus humano generi fuit.

Vultus duo fratres. Matth. 4. 18. Nihil apud Deum tanto in pretio est, quam charitas; ob quam & homo factus est, & ad mortem usque obediens. Eaque de causa discipuli illi, qui primi ab eo vocati sunt, duo fratres extiterunt. Ex quo statim per ipsa initia sapientissimus Salvator illud indicavit; se discipulos suos omnes fraterno amore copulari velle. de Arcones in Isa. 3. v. 5. Disc. 1.

Erit magnus. Luc. 1. 15. Vocatur magnus, quod dicitur parare Domino plebem perfectam, & non sibi, ut notat Hugo. Qui non de se, sed aliis, agit; verè magnus dicendus est. Sylv. hic q. 20.

In signum, cui contradicitur. Luc. 2. 34. Per charitatem debemus esse tanquam immobile signum, contra sagittas castigationum divinarum. S. Bonav. ser. 2. Dom. infra Oct. Nat.

Da mihi portionem substantiæ. Luc. 15. 12. Beati filii! quorum tota est in patris charitate substantia; beati! quibus manet tota in obsequio patris, in patris cultura, possessio. Cæterum facultates unitatem seipsum, fraternitatem separent; cognitionem spargunt; parentum perdunt; & violant charitatem. S. Chrysol. fer. 11.

In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli etc. 1. Jo. 3. 10. Dilectio ergo sola discernit inter filios Dei, & filios Diaboli. Signent se omnes signo crucis Christi; respondeant omnes Amen. Cantent omnes Alleluja, baptizentur omnes, intrent Ecclesias; non discernuntur filii Dei à filiis diaboli, nisi charitate. S. Aug. hic tract. 5.

Et vult alterum angelum habentem signum Dei vivi. Apoc. 7. 2. De hoc solo Angelo dicitur, quòd habeat signum Dei; quod non dicitur de aliis quatuor, qui tenebant ventos, ut nocerent terræ, & mari: quia hic Angelus venit benefacere, & custodire Electos. Quia nota, & signum, Dei vivi est, benefacere cunctis, & protegere à malis. Sylv. hic tom. 3.

Nolite nocere etc. Apoc. 7. 3. & Ecce. 9. Hoc signum debet esse in fronte: vult enim Dominus, ut exterius ostendantur signum dilectionis, quæ est in corde; contra eos, qui dicunt: ergo diligo illum, sed non volo loqui illi. Hugo Card. in illud Jo: 13. in hoc cognoscent omnes & c.

Ex Patribus.

Nihil adeo potest nos Christi imitatores efficere, ut erga pro-
nimam cura. S. Chryl. in 1. Cor. hom. 27.
In hoc cognoscunt omnes, verè oves Christi esse, si dilectio-
nem simplicem, & sanctam, habuerimus ad invicem. S. Martia-
lis Ep. Lemovic. ep. ad Tholosanos c. 16.
Charitas inter virtutes est, quod sol inter stellas: omnibus
enim suam claritatem, & bonitatem, distribuit. S. Franc. Salef.
cap. 9. Charitas facit, & complet, omnia opera aliarum vir-
tutum, Id.
Charitas est vestis Joseph confita omni virtutum varietate.
Id. ib.
Card. Bellarminus, cum à quodam æmulo in omnibus pene
sententiis suis carperetur, & refutaretur, idque assidue; con-
tinuò tacebat. Mirantibus aliis, & rogantibus, cur se, suaque
dicta, & honorem Cardinalium non tueretur? respondit: mel-
lior est uncta charitatis, & pacis, libra victoriæ. Corn. in 1.
Petri c. 2.
Quamvis multum jejunes, quamvis elemosinas largier tribu-
as, quamvis templum assidue ingrediaris, jugiterque oves,
quamvis celeste illud sacrificium quotidie in altari offeras; si
fratrem odisti, non es de numero filiorum Dei: charitate filii Dei
à filiis diaboli feceruntur. Blossius paran. c. 31.

§. III.

Motivum secundum.

Charitatem Deus zelat, & ulciscitur præ honore suo.

Ex Veteri.

Ubi est Abel frater tuus? Gen. 4. 9. Ità tonuit, & excanduit
Deus, occiso Abele.

Blasphemus ille in Deum, Lev. 24. 14. & maledictus in Moy-
sen, apud hunc accusatus; de cuius supplicio cum Deum Moyses
confuleret, sic respondit, iuxta Sept. educ eum, qui maledixit,
extra castra, & lapidet eum populus universus. Ifid. Clarius Deus,
cui sui cura sunt, magis voluit ulcisci injuriam Moysis, quam
propriam contumeliam; ideo dixit: educ maledictum; & non
dixit, educ blasphemum. Mendoza in 1. Reg. cap. 3. annot. 1.
sect. 1.

Idololatræ Labano cum armatis Jacobum insequenti Dominus
fit obviam in itinere. Gen. 31. 24. cave, inquit, nequequam
asperè loquaris contra Jacob. Cum videas occupatam Nabuthi vine-
am suo rigasse sanguine Jezabelem, 3. Reg. 21. 15. 23. cum
nulla Reginarum apud Salomonem vel solis lacrymis accensos
idolis focos extinxerit; fatere, Deum suas negligentius ulcisci
injurias, nostras severius. Quin & Roboam regno non excidit,
nisi ubi faviturum se dixit in populum scorpionibus. 3.
Reg. 12. 14. Pater meus occidit vos flagellis. Et. Reclitque Israel.
v. 19. Ergo non simulacris Salomonis, sed Roboami scorpionibus,
Davidis domus est eversa. Poterat regnare Roboam, sepius
licet idolis, si plebis oppressione abstinuisset. Oliva l. 2. Strom.
ibidem.

Nunc ergo vade, & percute Amalec. 1. Reg. 14. 3. Quid crimi-
nari admiliter? recensui, quacumque fecit Amalec Israeli. v. 2. non
molesti, sed vos. Oleas. lib. 2. Strom. §. 1. filix Jerus. nolite
flere &c.

Achab possit aram Baal. 3. Reg. 16. 32. & coelum fiat? & terra
non deficiat? Unus non ablegatus Elias coelum ultro rore, &
pluvia, exhaurit, aliàs impune coram Baal Achabo libaturus.
Vivit Achab, lascivir, imperat, annonæ quidem charitate la-
borante plebe; cui etiam opportunè subventum. Ità Dei ira re-
frigit in regem, rebellantem ab aris suis; exa: sit tamen, ubi
regis malicia ab aris Domini ad popularis vineta grassata. 3. Reg.
21. 18. &c. Id. ib.

Tibi soli peccavi. Pl. 50. 6. An blasphemasti? si militi tuo injurius
fuisisti tantum, cur te reum agis divinitatis? quòd sciam implacato-
rem mihi Dominum fore, si me in militem injuriosum fatear,
quàm in se: suas enim promptius injurias condonabit, quàm mi-
litis mei. Sapis David! Oliva l. 2. Strom. ib.

David Pl. 105. 7. enumerat plura peccata Israelis contra Deum,
nulla tamen poena adeit; dum verò Moyses, & Aaron irritantur,
tunc Deus irascitur, & vindictam sumit. v. 16. 17. Removit Deus
à primis prævaricatoribus mortem, quam minatus Genes. 2. 17.
Gen. 6. 13. verò. finis universæ carnis venit. Quare hi, non illi,
puniantur? Rationem dat textus: repleta est terra iniquitate à facie
eorum. v. 13. Chald. repleta est terra rapinis. S. Chryl. repleta
est terra iniustitia ab eis. Sylv. in Luc. 24.

Sprevere Israelita Deum, blasphemaverunt urbem, agnosque,
idolis. Lavamini inquit, Deus, quis sitis agere perverio. Is. 1.
16. Et quid agent blaphemi, ut vel quiescant à scelere, vel sancti-
monia acquiescant? thuribula sanè confanda sunt, idola distan-
da. Audi: dicitur benefacere, quare iudicium subvertite oppresso,
v. 17. Non imperate victimæ, non reparatio templi, non jejunia,
& faccus, Quatuor jubet poenitentes: subsessorum aqutatem,
levamen opprefforum, pupillorum tutelam, & patrociniùm vi-
duarum. Quæ omnia, non in Numinis cultum, sed in Reip. uti-

litatem redundant. Idolorum pene oblitus est, dum pupillorum
meminit. Oliva l. 2. Strom. ibid.

Non obfuerat Ninivitis Jonas, sed defuerat. Jon. 4. 1. Deo pe-
nè insultavit: & iratus est. Hujus tamen offendit carnifex vermi-
culus est, arrosor cucurbitæ; illius noxæ vindex est cetus c. 2. 1.
Oliv. ib. Director templi Heliodorus virgine dirè confectus; sed
cujus æs rapere voluit. 2. Machab. 3. 26. Offendit deposita esse
hæc, & victualia viduarum, & pupillorum. v. 10. & tamen 2.
Mach. 6. 1. 2. &c. leges plagarum expertem senem antiochenum,
qui regis iussu Sionem, aris, mensicque occuparat, in quibus
suilla inquinarentur Israelitæ. Id. ib.

Ex Novo.

Cum offeris munus tuum ad altare. Mat. 5. 23. O admirabi-
lem benignitatem! atque ineffabilem erga homines Dei amo-
rem! honorem suum despicit, dum in proximo charitatem re-
quirit. Interrumpitur, inquit, ministerium meum, ut tua chari-
tas integretur; sacrificium mihi est fratrum reconciliatio. Sanct.
Chryl. hom. 16. in Mat. cap. 5. Cur non prius accepter
Dominus oblationem factam, & postea remittat ad reconci-
liandum cum fratre? nam sacrificium imperfectum relinquere,
apud omnes nationes grave piaculum erat? Quia in hoc ne-
gotio Deus nullam dilacionem patitur. Sylv. hic q. 12. Con-
temnit Deus proprium honorem, tantum ut nos diligamus.
Theophyl. hic.

Diolum est antiquis, non occides. Mat. 5. 21. postea verò v. 33.
diolum est antiquis, non perjurabis. De suo honore posterius, quàm
deira hominis, & aliena injuria, meminit. Velloso in Judith
1. paran. 9.

Hypocrita bene propheta vit. Mat. 15. 7. Cur acriter incre-
pat Phariseos, cum tamen in Passione quasi agnus coram condente
se obmutasset. If. 53. 7. In passione opprobria, ac tormenta, in
ipsum inferebantur: in præsentem verò calumnia, & accusatio, in
Discipulos tendebat: facilius suam, quam alienam fert injuriam.
Sylv. hic.

Serve nequam, omne debitum. Mat. 18. 21. Vide, quo-
modo declarat excellentem ejus malitiam. Verè hic videre li-
cet, quantum malorum sit injuriarum reminisci. Quoniam cum
decem millia talenta consumpsisset, non vocavit eum malum;
sed nunc, quia conservo suo crudelis fuit. S. Chryl. in Genes.
hom. 27. Magna, & ineffabilis Dei misericordia! cum in se qui-
dem peccatum est, ad nudas tantum preces totum remittit;
cum autem in conservum videt crudellem, & inhumanum, suam
revocat liberalitatem. Id. ib. Vocans eum Dominus ejus, di-
xit ei, quod non dixerat prius. Ut enim pius, & misericors
rex, non dixit ante sibi oblato, tamquam debitor talentorum
multorum, serve nequam, & male: hoc enim revertitur, ut non
de pecuniis, sed de conservo misso in carcerem diceret. Orig.
hom. 7. in Mat.

Malos male perdet, & vinem suam lucabit aliis agricolis. Mat.
21. 41. minatus est Pater, ubi ejectione extra vineam filius est, &
crudeliter ab agricolis occisus. Paratur ultio; ità tamen, ut fu-
tura tantum pronuntietur. Ubi verò audit, retentos ab invitatis
servos, & occisos; raptim suis contractis copiis, omnia cæde, flam-
misque vastavit. Mat. 22. 7. Rex autem, cum audisset, iratus est.
Cum agitur de homicidiis filii, perdet; ait; cum de cæde ser-
vorum, perdit. Illi mali vocantur, hi dicuntur homicidæ. Adeò
severior de occisis nuntiis, quàm de jugulato filio, apud sum-
mum Patrem est sententia. Oliva l. 2. Strom. cit.

Rex autem cum audisset, iratus est. Mat. 22. 7. Cur non etiam
perdidit invitationis contemptores? illi autem neglexerunt. O-
plus in servis suis, quàm in seipso læsum ostendit. Adeò delin-
quenti contra Numen dicitur: maledicta terra in opere tuo. Gen. 3.
17. Caino verò fratricide: maledictus eris super terram. Gen. 4. 11.
Efcob. t. 5. prophet. Chr. t. 6. Obl. 6.

Mat. 27. 31. Diliges Dominum Deum tuum. & nihil additur;
sed Mat. 3. 44. diliges inimicos, ut sitis filii Patris. O.

Intra vit in quoddam cœcastrum. Luc. 10. 38. Ministrabat Martha,
Magdalena ancillabat; nullas tamen lux in eas charitatis notas
Jesus impressit, non eas fertur dilexisse; quin Martham objurga-
vit professoris in cœnam studii. Egrotat deinde Lazarus, affi-
dent languenti sorores, fovent æstantem, mittunt tabellarios ad
Christum pro fratre: Domine, ecce, quem amas, infirmatur. Jo.
11. 3. Addit Joannes: diligebat autem Jesus Mariam, & sororem ejus
Mariam. Christus vos diligit? gratulor. At cur non illas dile-
xisse scribitur, cum ab eis honorificè expecteretur in Bethania?
cur Magdalenam non dilexit in domo Pharisæi, ubi ab ea se ama-
ri, dixit multum. Luc. 7. 47. Effuso in se unguento, & hospitalitati
quique pro fratre exarata à fororibus verba Christus antetulit:
ut restaretur, gratiora sibi esse obliqua quæ suis, quàm quæ sibi
inpendimus. Quod si illæ & fratris ministrantes, & in serico,
violaque languentem foventes diligè meruerit à Christo; nos,
qui putrescentibus in sacco, & stipula, blandimur agricolis, &
mendicis, quid, rogo, à Christo accipiemus coronarum? Oliva
l. 2. Strom. §. filix Jerus.

Flevit super illam. Luc. 19. 41. Non Jerusalem, sed te, desecto
Christe. Titus, & Vespasianus, non adeo erunt crudelis in ejus
destructione, quàm illa erit atrox, & immisericors, in tui occifio-

ne. Tu flagellis, ac tormentis, obrueris. In illa lapis super la-
pidem non manebit; verum in tua carne illa nec guttam Sanguis-
nis relinquet; & te ad terram prosterment. Paoleti Dom. 9.
Pent.

Nolite flere super me. Luc. 23. 28. Lugere illis licet murorum fu-
turum post annos 40. excidium; & Deum suum jam jam in cruce
morituum flere non debent. Oliva ib. §. filix Jerusalem &c.

O stultè, & tardicorda ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt
propheta. O. Luc. 24. 25. de morte, scilicet, & passione Christi.
Unde mox subdit: nunc hæc oportuit pati Christum? v. 26. Atqui
etiam Christus sæpe de sua morte locutus; cur ergo eos non
reprehendit, quia non crediderunt verbis ejus, sed solum, quòd
non crederent Prophetarum oraculis? Resp. Magis gravatur
Christus injuriis suis illatis, quàm illis, quæ ipsimet inferuntur.
Sylv. hic.

Si ergo me queritis, sinite hos abire. Jo. 18. 8. De me facite, quod
libet, lacerate me, torqueate, occidite; sed horum nè capillum
tangatis. Quam sollicitus est de suis, quam parum de se! Pa-
oleti Dom. 9. Pent.

Qui prius blasphemus fuit, & persecutor, ait de se Paulus,
1. Tim. 1. 13.

Saul, Saul, quid me persequeris. Act. 9. 4. idest, ut explicat
cum PP. S. Aug. tr. 10. Persecutorem suum, vocavit persecuto-
rem membrorum suorum.

Cruci affixus, flagellatus, &c. Siluit, nec tortoribus verbum
dixit; nunc verò de cælo expollulat injurias suis illatas. Did.
Stella in Luc. 7.

Vide tui. Injuria. Misericordia.

§. I V.

Motivum Tertium.

Charitatis utilitas propria.

Ecce quàm bonum, & quàm jucundum habitare fratres in unum.
Palm. 132. 1. S. Thom. Vill. concione pro expedit. Chri-
stianorum: bonum, & jucundum est, charitas sola; hoc privile-
gium quippe soli charitati reservatum est, ut, cum sit non solum
bonum, sed maximum omnium bonorum, sit quoque jucundissi-
mum: omnis quippe alia virtus poenam habet annexam.

Per omnia unicus placeo. 1. Cor. 10. 33. Ecce modus optimus
placendi omnibus; si omnium utilitas, non privatum commo-
dum procurer. S. Thom. hic.

Duo, qui se sancto amore diligunt, etiam unus in Oriente,
alius in Occidente; ità in charitate conglutinantur, ut
numquam ab invicem separentur. S. Aug. ser. 2. de charit. Dom.
2. Epiph.

Incommoda separationis charitatis copula suppletur; quæ
neminem patitur nobis esse absentem, neminem non familiarem.
Ea nihil est diffusius: par enim est latitudo charitatis, & Mundi.
Facile est, ut diversi licetis cultores charitatis uniti, quæ unam
Republicam, terram fecerit, & cœlum. Hildebertus Vuronen.
Episc.

Est levigamentum quoddam miseriarum, & calamitose vitæ,
ipsa mutua, & vicissitudinalis dilatio proximorum. Sim. de Cas-
tia lib. 12. cap. 11.

§. V.

Motivum Quartum.

Charitatis communis utilitas.

Corripit orbem terræ. Pl. 95. 10. Unicum præceptum Domini
de dilectione, si observetur, totum orbem terrarum cor-
rigit, & in summa pace consistit. Bellarm. hic.

Fiat pax in virtute tua. Psalm. 121. 7. Virtus tua, ò Ecclesia,
ò Jerusalem! charitas est; qua & dives, & fortis es. S. Prosper.
hic.

Mandatum novum de vobis. Jo. 13. 34. Maldonatus novum,
idest, præstans, eximum. Sicut Apoc. 14. 3. 4. dicuntur virginis
canere Canticum novum; idest, singulare, & eximum. Hæc est
illa dilectio, ait Toletus, quam si servaremus omnes; sicut non
natio beatorum illa est, ità nec ulla foret illa fortior, aut potentior.
Corn. hic.

Quis te constituit principem, & judicem, super nos? Act. 7. 27.
Fatuè loquitur: ubi enim charitas urget, nullus est necessarius
princeps, aut iudex: ipsa charitas cuncta componit; ut superva-
caneus sit iudex. Sylv. hic q. 17.

Tantum valet junctura charitatis, ut, quamvis multi lapides vi-
vi in structura templi Dei conveniant, unus lapis ex omnibus
fat. S. Aug. in Pl. 39.

§. V I.

Motivum Quintum.

Charitas commendata à Christo.

Vox virtutis audita est in terra nostra. Cant. 2. 12. Vox annun-
tiantis pacem, annuntians amicitie veritatem, atque di-
centis: hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem. Calliodor. in
prol. ad lib. de amicitia.

Vulnerasti cor meum in uno (alii legunt, unitate) oculo meo.
Cant. 4. 9. In uno oculo Sponsæ Sponsus vulneratur;
quia profectò usque ad mortem crucis afficitur, ut unitas prædi-
catorum in Ecclesia confirmetur. S. Greg. hic. q. d. Christus mori-
tur, nè charitas moriatur. Nota, quam unionem Christus cu-
piat: non manuum; quæ, licet sæpe jungant precantes, sæpius
tamen separantur; & dum operantur, una quiescit, movetur al-
tera. Et fieri potest, ut, dum attollitur dextera percussura inimi-
cum, amplectatur lava amicum. Pedes in ambulando, nisi fe-
jungantur, hærenus loco affixi, nisi præcedat alter, sequatur al-
ter. Secus accidit, oculis, quorum tanta concordia, ut numquam
dissentiant, licet se mutuo non inspiciant; quò movetur unus,
sursum deorsum, dextrorsum &c. movetur & alter. Omen esset
proximæ mortis, si alter solus lacrymas funderet. Hæc est unio,
quam Christus sanguinis sui pretio comparavit. Oliva tom. 1.
conc. 15.

Christus die ante obitum in Sacro Cœnaculo Apostolis com-
mendavit, non matrem, non admodum Ecclesiam, sed summo-
perè, & accuratissimè charitatem. Oliv. t. 1. conc. 15.

Saul! Saul! quid me persequeris? Act. 9. 4. Christus jam glorio-
sus in cœlo, regnans ad dexteram Patris, impassibilis; dolet
tamen in Discipulorum laboribus; nec putat sibi caput redimitum
corona; quia illorum pedes vincuntur ferro. S. August. l. 10.
de Sanctis membris positus in terra: caput clamabat in cœlo, &
non dicebat: quid persequeris Fideles meos; sed quid me persequeris?
Oliva t. 3. conc. 19.

Nudus fuit Christus in cruce, qui veste charitatis operiendus
est. S. Bonavent. ser. 2. Dom. 2. Epiph.

Natens docuit humilitatem. Il. 9. 6. parvulus natus est nobis.
Vivens docuit pietatem: miseriam voluit, & non sacrificium.
Ol. 6. 6. Moriens docuit charitatem. 1. Jo. 3. in hoc cognovimus
charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit. Hugo
Card. in c. 30. Gen.

S. Maximus Abbas Martyr, vini haustum, charitatis Symbolum,
moriens propinat fratribus, ad eadem eos exhortans. 2.
Jan. Boll.

§. V I I.

Sententiæ variz ex Patribus.

Semper deo charitatem, quæ sola etiam reddita semper de-
tipet debitoiem. Redditur enim, cum impenditur; debetur
autem, etiam si reddita fuerit: quia nullum est tempus, quando
impendenda jam non sit. Nec, cum redditur, amittitur, sed po-
tius reddendo multiplicatur. Non sic impenditur charitas, ut
pecunia: quoniam pecunia cum recipitur, accedit, cui datur;
charitas verò non solum apud eum crescit, qui hæc ab eo,
quem diligit, exigit, etiam si non recipit; sed etiam ille, à quo
eam recipit tunc incipit, habere, cum reddat. S. Aug. ep. 62.

Qui alii non est utilis, dic mihi, quomodo erit Christianus.
S. Chryl. in act. Ap. hom. 20.

Quæ amicitia, quæ familiaritas, tantam contrahere unionem
posset, quantum fidei cognatio? non enim quantum amicus amico
debet propinquitatem, tantam nos habere invicem oportet;
sed quanta est membri ad membrum. Hæc amicitia, & cura, aliam
majorem nemo unquam invenire potest. Idem houl. 14. in
Ioan.

Cætera quidem omnia temporì cedunt, ac vetustatem, ac se-
nium contrahunt; sola autem Charitas ab ejusmodi detrimento
immunis est; ac temporis longinquitate non modo non flaccet,
sed nè morte quidem ipsa interruptitur. Id. ep. 63. Tran-
cylino.

Charitatis debitum, etiam si semper solvatur, semper debetur.
Id. ep. 21. Caslo Valerio.

Hoc signo internoscamur, an Christiani simus; cum non solum
quæ nostra sunt, spectamus, sed & membra nostra perversa cor-
rigimus, & instruimus. Id. in Gen. de Nom. Abraham.

Quid nobis invicem, nisi charitatem debemus? quod utique
B. Paulus loquens Fidelibus ostendit: namini quidquam debemus,
nisi ut invicem diligatis. S. Fulgentius in prologo tr. libr. ad Mo-
nimum.

Nihil tam necessarium servis Dei, tam salutare Ecclesiæ; quàm
charitatem servare, quàm pacem diligere. S. Chromatius conc.
in cap. 5. Matth.

§. V I I I.

Motivum Sextum.

Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.

Quod ab alio oderi fieri tibi, vide nè tu aliquando alteri facias.
Tob. 4. 16. De ista justitia omnis pater erudit filium; ex
qua non inquietatur hominum vita, Republica clarescit in mor-
ibus, inimicitie non conflurgunt, onus homines terro incede-
re non oportet; patula omnia erunt, nihil firmabitur propter
hostes, ubique erit securus dormitio. Erit supervacua multitudo
custodum, si nullus alteri conferat damnum. Non erit latro in
Sylvis, in insidiis non morabitur prædo, alienarum rerum ere-
ptor non apparebit in visis. Ut maxima multitudo, unus erit ubi-

que securus. Ante tribunal non erunt funelli clamores; nullus ponet de offensione, aut de alia oppressione, querelam. Vidua non apparebit cum lacrymis, non dehonetabitur vultus ejus inter homines, aut opprimentes, vel adjuutores: vultum non aspiciet advocati, & defensoris; in causam non praefolabitur. Pupillus non indigebit tutore; nulla erit querela, ubi nulla fiet injuria. Clamat hoc Christus, clamat Evangelium ejus, clamat justitia originalis, clamat lex Christiana, clamat omnis ratio, clamat omnis non nubila conscientia: quod non vis, aliis ne feceris. Sim. de Cassia l. 19. de justit. Christiana.

Quasi compendiosum quoddam commonitorium, tibi Evangelii sententia eligenda est, & superscribenda cordi tuo, quae ad justitiam totius brevium Dominico ore proferatur: omnia, quae vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Matth. 7. 12. Ad omnem actum, verbum, cogitatum, haec sententia retractetur: quae tibi quasi speculum quoddam paratum, & ad manum semper positum, qualiter tuae voluntatis ostendat; ac etiam vel de injusto opere redarguat, vel de justo latificet. S. Hieron. vel potius S. Paulinus ad Celant. ep. 14.

S. I X.

Motivum septimum.

Non tibi soli natus, talenta non tibi soli data.

De Christo.

Parvulus natus est nobis, & Filius datus est nobis. Il. 9. 6. Cum dicitur natus, sed datus: ut detur discrimen inter hunc Filium, & alios. Alii filii nascuntur parentibus: sic nato Seth dixit Eva: parvulus natus est nobis. Gen. 4. 25. Sic Abraham de Saraai Dominus. Gen. 17. 16. Ecce illa dabo tibi filium. Sic Gabriel Zachariae. Luc. 1. 13. nunc tuus est filius. Hinc Luc. 1. 31. concipies, & paries Filium, non dicit tibi. Hinc natus Mater non tenet in sinu; sed reclinat eum in praesepio, tamquam hominibus eum tradens. Sylv. Addit. in Jo. q. 8.

Exulta, facta filia Sion. Zachar. 9. 9. Exultat merito Sion in regis adventu. Cur? quia rex ejus illi venit, non sibi; hoc est, non ut sed daret, sed, ut illum soleret, eam convenit. Olyva. lib. 10. Strom. hic.

Qui post me venturus est, fortior me est. Matth. 3. 11. Tostatus, Abul. q. 66. in c. 3. Matth. Christus jam venerat, quantum ad substantiam personalem, quia jam erat; non tamen venerat, quantum ad operationem, ad quam ipse mitteretur. Triginta annos jam exegerat in Mundo Christus; officium tamen, ad quod ab aeterno Patre imprimitis destinatus fuerat, ita superederat, veluti nondum advenisset. Ut nos redimeret, non solum nasci illum oportebat, sed & concionari, novas leges ferre, facere miracula, denique sanguinem in ligno fundere. Quia vero in illum usque diem nihil eorum operatus fuerat; dicit Joannes, Messiam primum venturum. Hinc discit, quod gratia, & dona corporis, & animae, velut non sunt, quando apud nos ferriata delitescunt, nec ad usum aliorum expronuntur. Did. Niff. Phoenix Graec. lib. 2. cap. 3.

Lumen ad revelationem gentium. Luc. 2. 32. Malac. 4. 2. Orietur vobis timentibus nomen meum in justitia. S. Ambr. lib. 1. offic. magnus justitiae splendor, quae aliis potius nascitur, quam sibi; communiter, & societatem nostram adjuvat. Baeza lib. 2. c. 9. S. 5.

De eadem materia.

In principio creavit Deus caelum, & terram. Gen. 1. 1. Coelum, & terra, creatur; nec ulla fit mentio diei: quia, cum coelum sit sublimarium rex, a quo terra dependet influxus; nullus ei erat assignandus dies, in quo nulla terra utilitas emanavit. Dicit enim Moyses: terra autem erat inanis & vacua. Coelum non vixit illa die, qua nullum opus ad terram sibi subditae utilitatem exerevit. Quare luci, seu soli, est quo mox ad terram fecunditatem influxus emanavit, vitae jam dies assignatur unus: facta est lux; factumque est vespere, & mane, dies unus. Philippus Abb. dum factum dicitur coelum, silet de temporibus, silet de diebus Scripturae. Etrædè in ejus creatione nulla fit mentio diei, in qua nulla invenitur alicujus fructus productio. Escob. t. 2. perfec. Chr. l. 5. obs. 6.

Videte, quoniam non solum mihi laboravi, sed omnibus exquirentibus veritatem. Eccl. 24. 27. q. d. videte, ex his, quae haecenus tam prolixè dixi, & scripsi; ac deinceps dicitur, & scripturus sum; me non mihi solum studuisse, sed & aliis laborasse, & consuluisse; ut idem meo exemplo faciant alii sapientes; nec satis putent, si sibi ipsi sapiant, sed & sapientiam suam aliis docendo, & scribendo, communicent. Porro Palacius haec de Christo sic explicat: nullum grandis epiphonema ferè potuit à sapientia dici. O mortales! veni in Mundum; o quam in eo laboravi. Laboravi porrò in gloriam Patris, & in commodum vestrum. Nè committatis errorem, ut ego frustrer propostio meo, & vos tanto commodo vestro. Corn. hic.

Serve male, & piger. Matth. 25. 26. non ait, intervertisti pe-

cuniam meam; non ait, dedi tibi, & non mihi, quod dedi; integrum reddidisti: quia non crevit, quia non erogasti; inde te puniam. Avarus est Deus salutis nostrae. S. Aug. in Pl. 99.

Erit gaudium tibi. Luc. 1. 14. Patri promittitur gaudere in filio, quoniam gloria est patris filius sapiens; magis autem virtutibus fulgens. Sed nec commune bonum unius dumtaxat debet esse laetitia, sed etiam plurimorum: unde multi in natiuitate ejus gaudent. Nemo à Deo mittitur ad unum tantum auxilium, sive gaudium; quin etiam ex eo efficiat, quod bonum possit esse multorum. Sim. de Cass. l. 3. c. 1.

In diebus Eli. Luc. 4. 25. Cur dies Eliæ vocatur? S. Ambr. l. 4. in Luc. non quia Eliæ dies fuerunt; sed in quibus Eliæ operatus est. Regem Aegyptii sub solis simulacro ideo expresserunt; quia Sol nunquam sibi, sed quotidie hominibus, exoritur. Illi adscribuntur dies, qui subditis vivit; non qui sibi soli. Escob. t. 2. perfec. Chr. l. 5. sect. 2. Obs. 6.

Ex Patribus.

Haec maxime vita est, aliis etiam prodesse: nam qui sibi vivit, ceteros omnes negligens; & vita ejus supervacanea est, & ipse superflua, nec homo generis nostri. S. Chryso. hom. 78. in c. 24. Matth.

Hominem, non ut sibi tantum prodesse, creavit Deus, sed ut multis. Idcirco Paulus quoque Fideles homines luminaria appellat; ex ipsa appellatione manifestans, oportere Fideles ceteris quoque usui esse. Luminare quippe, quando scilicet tantum illuminat, luminare profectum non est.

Quo circa gentilibus quoque ipsis deteriores esse ait, qui proximorum salutem negligenter, sic dicens: Si quis suorum, & maxime domesticorum, curam non gerit, sedem abnegavit, & est infideli deterior. 1. Tim. 5. 8. ait curam animae hic significari. S. Chryl. l. 3. adv. vitup. vitae monast.

Sive jejunium maneat, sive dormias humi, sive favillam comedas, sive lugeas continue, & nulli profis alteri; nihil magnum efficit. S. Chryl. hom. 79. ad pop.

Belluarum est, sibi vivere, nec suas utilitates in commune conferre. S. Prosper. l. 3. c. 22.

In utero sic est, quasi non sit; sic omnipotens ejus virtus vacat, quasi nihil possit. Guaric. ferm. 3. de annunt. de verbo intrè viscera Mariae incluso. Quid cause, quod est, quasi non sit? Respond. verbum aeternum sub silentio se premit. Non praedicat, ut peccatores vitia sua deserant, ut ipsi virtutum profectum studeant. Et licet in utero virtutibus omnibus abundet, sibi tamen est, quasi non sit: quia velut nihil agit, quisquis aliis non commodat.

Ego sum lux mundi. Jo. 3. 12. Christianus, qui calorem sine luce habet, nihil habet. Christi Discipuli debent non modo ipsi proficere, & rem suam agere; sed curare quoque, ut & alii meliores evadant. Did. Niff. Sabb. post Dom. 4. Quad. §. 5.

S. Ambr. in Pl. 35. v. 1. & super illud Jo. 16. 7. expedite vobis, ut ego vadam, sic ait: adverterimus quia Justitia alii potius nata est, quam sibi; commune commodum, non suum, expectat; aliorum bonum pro suo ducit emolumentum. Il. 53. 11. pro eo, quod laboravit anima ejus, videbit semen longævum. v. 10. Gloss. interlin. apponit: videbit Fideles in perpetuum regnare. Forelius hic.

Ubi Jesus viderit semen longævum, saturabitur, id est, plenè sibi satisfactum putabit; hoc uno laboris sui proemio assatum contentus erit. Haec sunt viscera Dei nostri; ut tunc bene habere dicatur, cum res nostrae bene habent; tunc comedat, tunc quieteat, tunc delicis affluat. Sylv. in Jo. c. 17.

Egregium Pauli Manutii adagium: nemo sibi nascitur. Quin & illud considerandum est, quod quisque nostrum non sibi tantum natus est, sed ortus nostri partem sibi vendicat patria, partem parentes, partem amici ceteri. Plato ep. ad Archytam. Cui Cicero consentit l. 1. offic. non nobis solum nati sumus. Vide tit. Dona §.

S. X.

Motivum Octavum.

Exempla Charitatis.

Descendentes igitur fratres Joseph decem, ut emerent frumentum in Aegypto. Gen. 42. 3. Decem detentus fuisset Simeon in Aegypto v. 25. & fratres revertentur ad patrem, non est scriptum, quia ascenderunt ex Aegypto: neque enim dignè dicerentur ascendere, quorum frater vincit tenebatur in Aegypto; cum quo & ipsi, mente, & animo, solliciti, velut quibusdam charitatis vinculis cruciabantur adhaerit. Orig. hom. 15. in Gen.

Scyphum autem meum argentum. Gen. 44. 2. Ad quid fabulam Scyphi commentus est? Joseph experiri volens animum fratrum, & liquidò nosse; an Benjamin calumniam passum defenderent; ob id in ejus sacrum scyphum abscondit. At ubi non tantum parocinari, sed & pro eo certare, eos perperxit; persona ejus, qui imperat, deposita, fratrum vultum exhibuit; fratrelque trepidantes, & tantum non terram sibi delibere exoptan-

Ex Patribus.

optantes, ipse bono animo esse iussit dicens: nolite pavere. Gen. 45. 5. B. Theodor. q. 105.

Mitte me, & mitte in mare. Jonæ 1. 12. Nota Jonæ charitatem magnanimam: qua, nè alii perant: item penitentiam; qua ut Deo offenso ipse satisfaciat, ipse solus perire cupit. S. Hieron.

His, qui in carcere erant, spiritibus veniens praedicavit. 1. Petri 3. 9. nè vel eo momento vacaret ab opere charitatis; ait S. Bernard. f. 75. in Cant. apud Velloso in Judith. 6. Par. 17.

Ejusmodi vel maxime dilectionis operatio notam nobis inurit penes quosdam. Vide, inquit; ut invicem se diligant; & ut pro alterutro mori sint parati. Terrull. apologet. adv. Gentes. S. Paulinus seipsum in captivum tradidit, ut filium cuiusdam viduae à captivitate liberaret. S. Greg. in dialog.

Omnium casus continuis lamentis, ut proprios, lugebat. Fateor plane, nunquam me virum invenisse, cui fons lacrymarum tantus inest, tantique genitus. S. Paschasius de S. Adelardo Abbate Corbel. Boll. 2. Jan.

De Ven. Gentile Ravennate. vidua 28. Januar. vitæ cap. 3. tantam gratiam ad miserorum consolationem divinitus obtinuerat; ut ab ea nemo tristis abcederet. Boll.

S. Rembertus Arch. Hamburg. ad redemptionem pene cunctis, quae habebat, expensis, etiam altaris vasa ad eorum redemptionem impendit. Boll. 4. Febr.

S. XI.

Motiva varia alia.

Pater noster, qui es in caelis. Matth. 6. 9. Dicit noluit, Pater mi, qui es in caelis; nimirum qui communem Patrem nos habere docti sumus; fratrem autem quoque inter nos esse benevolentem demonstramus. S. Chryl. tom. 6. orat. de inlit. secundum Deum vitam. Non dicit Pater meus, sed Pater noster, ut omnes, quasi fratres, unius Patris habeas. Theophyl. hic.

Quicumque potum desiderat. Matth. 10. 42. Legimus in propheta David Psal. 140. 4. ad excusandas excusationes in peccatis; quod multi peccatorum suorum quasi iustas praetendant excusationes; ut, quod voluntate delinquant, videantur necessitate peccare. Dominus scrutator cordis, & renum, futuras cogitationes in singulis intuetur. Dixerat: sed hoc praecceptum multum pseudo-prophetae, & falsi predicatoris, poterant impedire; medicatus est huic quoque scandalum, dicens: qui respicit tantum in nominis iustitiam, mercedem iusti accipiet. Rufus poterat alius causari, & dicere: paupertate prohibeo; tenuitas me retinet, ut hospitalis esse non possim. Et hanc excusationem levissimo praeccepto diluit: ut calcem aqua frigida toto animo porrigamus. Erydas, inquit, aqua non calida; nè & in calida, paupertatis, expenuria lignorum; occasione quaeretur. S. Hier. l. 1. in cap. 10. Matthæi.

Jubemur diligere proximum, sicut seipsum. Luc. 10. 27. Quid esse possit hoc facilius; odisse enim grave est, & turbas, ac tumultus excitans; amare autem facile est, & expeditum. Si enim dixisset: vos, cum homines sitis, diligite beatiss. praecceptum fuisset difficile. Si autem, qui homines sunt, homines amare iussit, ubi & substantia similitudo, & cognatio, & ipsius naturæ admonitio, plurimum momenti afferunt ad diligendum; quidnam habeat difficultatis. S. Chryl. in Pl. 5.

Dilige proximum tuum, sicut teipsum. Luc. 10. 27. id est, amore vero, non abutivo, & falso. Non sicut amat panis, vinum, equus, asinus &c. quae quidem non diligit homo sicut seipsum, sed propter seipsum; id est, propter propriam commoditatem, & utilitatem. Sicut enim alias Mundi res assumere potest homo in usum suum, sic & homines ipsos, quos si diligit homo, quia utiles sibi sunt, aut delectabiles, manifestè apparet, quod eos non vero amore diligit, sicut seipsum; sed sicut equum, panem &c. S. Bern. Sen. tom. 2. l. 7.

Hoc est praecceptum meum, ut diligatis in vicem, sicut dilexistis. Jo. 15. 12. Quidquid Deus nobis praestat, id debemus proximo praestare. Luc. 12. 32. Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Theodor. or. de charit. sicut ego te non despexi, cum fluctares, & laborares; ita tu sis quoque sustentaculum fratribus, qui circumdantur; & id, quod es affectus, impertis auxiliium. Colos. 3. 13. Si quis adversus aliquem habeat querelam; sicut & Dominus donavit vobis, ita & vos. S. Anselm. hic: Sicut Dominus & sine ulla respectu vindictæ sumenda; ita & vos condonate vobis omnia. Debetis enim confersis non negare, quod à bono Domino gauderis vos percipere. Novit hanc bonorum divinum obligationem ipse Filius Dei; qui, ubi à Patre acceptus esse Filium, nihil magis studuit in Mundo, quam ut nos quoque illi Deo haeremus. Jo. 1. 12. dedit eis potestatem filios Dei fieri. Baeza tr. 3. l. 14. c. 20.

Oraturus Petrus cum Joanne pergebat in templum. Act. 3. 1. & claudus peti ab eis eleemosynam; mox Petrus: in nomine Jesu Christi Nazareni surge, & ambula. An non decentius Apostoli prius templum adirent, & orarent, quam claudum sanarent? Ut gratias de Deo praestarent: prius se gerunt amantes in proximum. Escob. t. 3. Colloq. Chr. Observ. 7. l. 1. lect. 1.

R. P. Spanner Poly. Tom. 1.

Quot Dei imagines non tantum dejecerunt, sed & concularunt? cum enim reum angas, cum displices, cum trahas, cum deicias, Dei imagine conculas. S. Chryl. hom. 3. ad pop. Antioch.

Quid jucundius esse potest, quam hic imitari, quod in illa beata patria summo munere conitit attribui? ferantur hic, qui ibi nimis amandi sunt. Cassiod. in Pl. 132.

Nemo in edam, atque jejunium; nemo, qui humi se prosternat; nemo ceteris virtutum exercitationibus magnum quid se consequi putet; nisi rectè fratres diligit. S. Cyr. Alex. l. 9. c. 24. in Joan.

Citra profectum proficit, quisquis alteri, cum potest, non prodest. Hildebertus Ep. Turon. ep. 1.

Infamis questus est, proximum diligere, cum succedit; dum male est, ignorare. Id. ep. 2.

Scio, quod gratia Dei obest, si non alii prodest. Petr. Bles. cap. 1.

Tali ratione diligendus est Deus, ut diligatur omne, quod diligit. Signatio vultus Domini super omnes; & similitudo ejus, quibus sunt homines insigniti, adducunt inexcusabiliter omnes invicem amari, Una omnium animarum natura, carnisque traduce, nos ad amorem invitavit, una materia, ex qua facti sumus; una forma humanitatis in omnibus; una nascendi, & moriendi conditio. Una terra, per quam geritur; unum coelum, quo regimur; una lux, qua perfundimur; debent iure inter homines indissolubilen amicitiam copulare. Sed nunquid inter omnes aequalem? omnino sic dixerim; nisi virtus praeter ista in aliquo plus apponat. Virtus est, dilexisse virtutem. Sim. de Cass. l. 15. de justit. Christiana, c. 6.

Exemplum usus fraternitatis natura non longe à conspectu removet; sed in ipso corpore pleraque necessaria fecit duplicia, germana, & gemella, manus, pedes, oculos, aures: eo significantes, omnia hæc salutis, & mutui auxilii, non distincti, causa, & pugna, sic esse divisa. Plutarch. libello de fraterno amore.

S. XII.

Charitatis proprietates, & actus.

Primò.

Communicat bona sua.

Multis publicani, & peccatores simul discumbent cum Jesu. Marci 2. 15. qui sine dubio à Matthæo invitati fuerunt. Et quo consilio humanæ salutis amore. Victor Antioch. hic: Mattheus convocat, ne ipse solus beneficium accipiat. Sylveira in art. 10. q. 20.

Homini curam dicitur uberes fructus ager acutus. Luc. 12. 16. Non debet esse aliquid proprium, ubi mors invincibile tenet imperium. Proprium factum est homini mors; non in hoc saeculo aliquid vendicare privatum. S. m. de Cass. l. 6. c. 11.

Convocat amicos. Luc. 15. 9. S. Chryl. hom. 23. in Acta: hoc amici officium pii est, in tantis bonis amicos facere socios.

Surgentes eadem hora. Luc. 24. Obliti sunt corporalium, spiritibus jam referri. Regressi sunt Jerusalem, bona scilicet nuntiare, quae viderant: ut constato, quae illis per hujusmodi visionem erant propria, ferret cum ceteris ipso-tum relatione communis. Virtus est piorum gaudia dicere conferre cum Sociis. Sim. de Cass. lib. 14.

Accipite spiritum sanctum. Jo. 20. 22. Mos est beneficii, quæ nuper accepit, communicare cum charis. Id. ib.

Viri Galilaei quid statis aspicientes in caelum? Act. 1. 11. Cur eos increpat Angelus? cum laudabil. sit caelum suspicere? S. Athanas. or. in asc. Quid statis? Mundo miraculum hoc praedicat. q. d. Surgites & implete munus vestrum Apostolicum; praedicat Evangelium, & agite de salute hominum. Sylv. in acta c. 1.

Caperant loqui. Act. 2. 3. scilicet magnalia Dei. v. 11. Rich. à Sanct. Laur. l. de laud. Virg. Repleti sunt omnes Spiritu Sancto; ecce plenitudo interior: & aperunt loqui; ecce redundantia exterioris.

Vas electionis. Act. 9. 15. Dicitur vas electionis, sumpta metaphorà a quotidiano vasis usu, quod adhibetur, ut infundatur aliquis liquor, oleum, vel vinum; non ut in ipso vase perpetuo maneat, sed ut suo tempore effundatur. Ideo Paulum elegit Deus, ut in eum infunderet magnam Sapientiam, virtutem, & gratias: non ut in eo clausa permaneret; sed ut tempore opportuno eas effunderet, docendo, inflammando, omnes gentes. Sic dicitur Sol, Eccl. 43. 2. vas adimplebit. Sylv. hic.

Cornelius expellat illos convocatis cognatis suis. Act. 10. 24. pra. gaudio: quia drachina animæ lux inventa, adveniente Petro; ut illa mulier pra. gaudio convocat amicos. Luc. 15. 9. S. Chryl. hom. 23. in Acta: hoc officium amici, hoc pii est; in tantis bonis amicos facere socios. Sylv. hic.

Qui audit vocem vocantis Dei, ipse etiam alios advocet. S. Greg. hom. 14. in Ezech. Cui

Cui enim jam vox vocentis Dei efficitur, in corde? necesse est, ut proximis, per prædicationis officium, erumpat in voce; & idcirco alium vocet, quia ipse vocatus est. Sylv. in act. 1. Luna à Sole illustrata. Lem. acceptum Communitatis orbi. Guil. Hefus.

Secundò.

Charitas gaudet de alieno bono, tristatur de malo.

Redemptore nato cœli cives ostendi sunt, qui clamarent: gloria in altissimis Deo! & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Luc. 2. 14. ante Dei enim oculos numquam est manus vacua à munere, si fuerit arca cordis repleta bonâ voluntate. Hinc etiam psalmista dicit Psal. 55. 12. in me sunt Deus voca tua, quæ reddam laudationes tibi, ac si aperit dicat: estis exterius munera offerenda non habeo, intra memetipsum tamen invenio, quod in ara tua laudis impono. Voluntas autem bonâ est, sic adversa alterius, sicut nostra, pertimescere; sic de prosperitate proximi, sicut de nostro profectu. Voluntas autem bonâ est, sic adversa alterius, sicut nostra, pertimescere; sic de prosperitate proximi, sicut de nostro profectu.

Genius vultum suum in speculo contemplatur. Lem. Vultum sumis amantis amans. Dilectio sine simulatione -- gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. Rom. 12. 15.

Aspice me, quicumque voles me pingere, vultus Quis amantis erit, talis amoris erit. Flentis erit vultus? vultum plorantis habebat. Rideat ille: iterum vultus amantis erit. Sollicitus me spectet: ero suspensus, & anceps. Si timeat; mea mox ora timeant erunt.

Guil. Hefus.

Hæc est charitatis, & unitatis virtus, ut si quid uni prospere concedatur, omnes sibi provenisse congaudeant, rursusque, si quid contrarium ingeritur, universi sibi accidisse condoleant. Cassiod. in Ps. 123.

Charitas gaudet de alieno bono.

Congratulantur ei. Luc. 2. 58. Pars est supernæ vitæ, aliorum prosperitatibus collari, & congratulari eis, quibus alludid divina potestas. Simon de Cassia lib. 3.

Si diligereis me, gauderes utique. Jo. 14. 28. Diversis effectibus est probanda dilectio; exteriori, ut serventur dilecti mandata; interiori autem, ut in ejus prosperitate lætemur. Id. 1. 12. c. 6.

Et omnibus, qui longè sunt. Act. 2. 39. Cur Petrus hic annuntiat Judæis gentium conversionem, quos maxime odio habebat? Respond. cum compuncti essent corde, de aliorum conversione non tristabantur; sed maxime de illa gaudebant: quia perfecta charitas omnes vult socios secum habere. Sylveira hic quæst. 33.

Illâ vera, & sincera, est charitas, & omnino de corde puro, & conscientia bona; & fide non ficta, judicanda procedere, qua proximi bonum, quæ ac nostrum, diligimus. S. Bern. ep. 11.

Charitas tristatur de alieno malo.

Vidi travaricantes, & tabescebant. Ps. 118. 158. Scio -- patientiam tuam. Apoc. 2. 2. & quia non potes sustinere malos. Patiens ad injurias sibi illatas, impatiens sustinere mala gregis sui; plus dolens suorum, quam sua damna. Sylv. hic.

Fortassis ignoras tecum sui Romæ, tecum nivium perpestus sum injurias, tecum montes, vel lubricos glacie, vel scopulis exasperatos. Univerfa tecum pertuli, dum dolui, quæ perferres. Hæc enim est inter amicos animorum concordia; ut nihil ab altero sit alienum, nihil alteri singulare; omnia eis facti unam Republicam voluntas una. Hildebertus ep. 28. qua amico gratulatur reditum Roma.

Non recipio consolationem, ubi video fratris desolationem. S. Bernard. ep. 70.

Charitas tibi oculos numquam secos esse, aut misericordia permittit, aut gaudium. S. Zeno serm. de fide, spe, & charit.

Amor ad dilectum, injurias dilecti suas profectio persecutiones facit; etiam si ipse esset circumquaque pacatus. Et diligens proximum, ut seipsum, in animo persecutionem patitur, cum ipsum videt affligi, manens ipse non tactus. S. Bern. Ser. fer. 9.

§. XIII.

Charitas erga Infirmos.

Ex Veteri, & Novo.

Motiva.

Non te pigeat visitare ægrotum: ex his enim in dilectione firmabitur. Eccl. 7. 39. Svt. Non educat te visitare infirmos, quia propter hos diligereis. S. Bonav. serm. am. c. 1. Cur anima tota die anxiosa post Christum? indicabo tibi, quem diligit anima tua. Certè in infirmaria peccet, & ibi torquetur. Curre, & sibi ministrata; sibi compateri infirmanti. Corn. hic.

Cum Jesus venisset ad domum Petri, vidit seruum ejus jacentem, & sibi ministratum. Matth. 8. 14. Mox ingressus non convertit oculos ad sedes quiete, non ad cibos; sed ad ægram: quia oculi ejus maxime rapiuntur ad miserum; ut eis medeatur. Sylv. hic.

Curam illius habet. Luc. 10. 35. Scilicet infirmi; & quodcumque supererogaveris, ego, cum rediero, reddam tibi. Et Dominus pro obsequio infirmis factò retribuet. Christus ipse non legitur circa alia opera misericordie se effudisse, sicut circa infirmos: ipse enim consolabatur eos, tangebatur, visitabat, curabat; ad ipsos sanandos, Apostolos mittebat; propter ipsos Sacramentum speciale, scilicet Extremæ Unctionis, instituit. S. Humberus serm. 46. 40. ad frat. & soror. in hospitalibus.

Juvenis olim religiosum senem interrogans: oro te Pater, ajebar; quid tibi videretur? duo fratres sunt, quorum alter in tugurio suo perdurat, jejuniis quandoque usque ad sextum diem producit, nec interim consuetos sibi labores quidquam remittit. Alter vero unius rei fatigat, ut ægrotus inserviat. Cujus vivendi genus videtur Deo acceptus? Cui fenex: non opus multa deliberatione. Dico: si frater ille juvenans ipse fuis se naribus suspendat; illi alteri, qui ægrotus ministrat, pro merito nequam æqualis esse poterit. Drex. opusc. 13. Ros. select. virt. par. 1. §. 4.

Exempla.

Si quis incepterit ægrotare, transferatur ad exedram latiore, & tanto senum ministerio confoveretur, ut nec delicias urbium, nec maris quærat affectum. S. Hier. ep. 22. ad Eustoch. de ratione vivendi Cœnobitarum.

Quoties morbo regio, & fextore confectos, humeris suis ipsa portavit: quoties lavit purulentam ulcerum saniem, quam alius aspiceri non valebat. Præbebat cibos propria manu, & spirans cadaver forbitunculis irrigabat. Id. ep. 30. ad oceanum Epitaph. Fabiola.

Leo IX. Pontifex leprosum ante fores repertum in proprio lecto collocari iussit; qui manè quæstus nusquam inventus est. Creditum est, Christum pauperis specie eo loci recubuisse. Ita Platina, & alii, in vita.

S. Bern. Sen. teste Surio 20. Mail: cum An. 1400. Senis ingens lues grassaretur, cum fextore, horribilib; & morte plurimorum, ipse 12. adolecentibus ignita oratione persuasit, ut eis, se duce, rotos impenderent; quod & præstitit: ipso officiosissime præeunte.

An. 1500. Lusitana mulier Eboræ ad extremum perdita, 45. annis in omni flagitiorum cœno volutata, sceleribus addidit demoni pactam servitium. Adhuc mendico morienti, eique se liberalem, ac sedulam præstiterat. Paucis post diebus imaginem defuncti conspiceri via est, & audire hæc verba: elemosynas tuas in Dei conspectum tuli, ejusque clementiam exoravi, ut prois referretur tibi gratia. Ipsius nunc permissu ad te venio, & horum: age penitentiam, & exomologesi culpæ eluc. Cum monita non reciperentur, eadem vox iterum, ac tertio, auribus illapsa, non modo spem veniæ, sed & viam ostendit. Drexel. de elemos. p. 3. c. 7. §. 3.

S. Abbas Minutus proficiens ad visitandum ægrotum, cum jam videret solem occumbere, ait ad eum: in nomine D. N. J. C. sta paulisper in itinere tuo, & expecta me, donec ad vicum perveniam. At ille restitit, nec prius occubuit, quam homo Dei perveniret ad vicum. Rufinus vita SS. PP. 1. 2. c. 9.

S. Jovella, sive Junta vidua, post primas nuptias, marito mortuo secundas exoia; undecim annis leprosis in hospitali servavit, optans fieri etiam leprosa: in hunc finem cum illis manducans, & bibens, lavans se de aqua balnei coruin. Boll. 13. Jan.

B. Agnes Ord. S. Clare, Regis Bohemæ filia, Præge & nata in terra, & in cœlo renata, inter Clarissimas addictissima humilitati, foeda illuvie, & leproforum sanie, infectas vestes undique per urbis nosocomia, & valetudinaria, conquiri jubebat, delatæque ad se, excluso adjutorio, sola operose eluebat, lacerasque resarciebat. Boll. 6. Martii.

S. Francisca Romana ex nobili prosapia per 30. annos servit infirmis in hospitalibus. Boll. 9. Martii.

S. Catharina Sen. existens adhuc in domo paterna leprosa ingratæ, quærule, contumeliosæ, patientissime inservit, & operam contrahit; non tamen recedens à servitio, à qua de mortuam sepeliens liberatur. Boll. 30. April.

§. XIV.

Charitas fit universalis erga omnes.

Ex Veteri, & Novo.

gressus est Joseph ad terram Ægypti, & circumvit omnes regiones Ægypti. Gen. 41. 46. Regius Vicarius, assumpta Ægypti procuracione, obibat ejus regionis præfecturas, & optida; omnibus novum Magistratum officiose, & hilariter, excipientibus: quos tum beneficiis, tum comitate, sibi devinebat; elucente in ipso vultu hominis eximia quadam gratia. Philo. lib. de Joseph Sylv. in Jo. 16.

Domino, salva nos, perimus. Matth. 8. 25. Nullius pro se solo loqui-

loquitur, sed pro omnibus: nemo enim dixit, salva me. Chrysol. f. 20. Revera fratres, si essemus humanum corpus; & eos, qui pereunt, nostra viscera esse crederemus; afflictione jejuniis, precum gemitu, effusione sanguinis, jugiter clamarem, Domine, salva nos, perimus! & fluderemus, nobis in nostris fratribus subvenire: nè, furente gladio, sanguinis nostri mare videremus in terris; nec tanta corporum, sed animarum jam naufragia sentiremus.

Hic est Jesus Rex Judæorum. Matth. 27. 37. Permittit Christus appendi titulum, qui regnum suum publicè prædicaret. Non sic Jo: 6. 15. Jesus ergo, cum cognovisset, &c. Cur in crucis regis admittit inscriptionem; & in solitudine, quando usque ad fatiuram turbas pavit, regnum recusat, & fugit? quia in deserto, licet multis, non omnibus benefecit; in Cruce pro omnibus pretioium sanguinem fudit. Did. de Cassilo Illat. 193.

Intra vitæ, secundum consuetudinem suam, die Sabbati in Synagogam. Luc. 4. 16. Dominus non venerat, ut prodesset uni, sed ut prodesset multitudini; idè in Sabbato consueverat intrare in synagogam, & prædicare: quia tunc omnes ibi conveniebant. Hugo Card. hic.

Deus meus! Deus meus! ut quid dereliquisti me? Matth. 27. 46. Suam solitudinem conqueritur. S. Hilarius. Sed quomodo dicit, se in cruce esse solitari? nonne ait Jo: 12. 32. si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum? ut omnia ad se traxit, quomodo solitarius? Admittebat unum latronem, & inde solitarius sibi videbatur. Sic unum amittens latronem anxietur, ac si omnes perdidisset. Sylv. hic q. 1.

Omnium me servum feci. 1. Cor. 9. 19. Loquitur de servitute charitatis. S. Thom. hic lect. 5. Citra profectum proficit, quilibet alteri cum potest, non prodest. Hildebert. ep. 1.

Veniam ad vos, cum Mæcedoniam pertransierim. 1. Cor. 16. 5. Charitas, quæ divisa unire consuevit, unum cor Pauli per multa dividi compellit; quod tamen tantò acutiùs in Deo colligit, quanto latius per sancta desideria spargit. Prædicando igitur Paulus vult omnia fidei dicere; amando vult simul omnes videre: quia & in carne manendo vult omnibus vivere; & de carne transendo per sacrificium fidei, vult omnibus prodesse. S. Greg. moral. 1. 30. c. 8. Quid est, quod tam anxie labores patitur? nisi quod circa omnes una charitate constringitur. S. Petr. Dam. 1. 2. ep. 16.

Ex hoc neminem novimus secundum carnem. 2. Cor. 5. 16. Id est, secundum speciem externam; scilicet quod nobis sit cognatus, amicus, Judæus, nobilis, elegans, doctus. His affectibus naturalibus mortuus sum: quia Christo regeneratus, illi soli vivo, ipsum solum, & omnes in ipso, secundum charitatis spiritum, non secundum carnem, amo. Corn. hic.

Ex Patribus.

Cum omnibus eadem debeatur charitas, non eadem est omnibus adhibenda medicina: ipsa item charitas alios parturit, cum aliis infirmatur; alios curat edificare, alios contremiscit offendere; ad alios se inclinat, ad alios se erigit; aliis blanda, aliis severa; nulli inimica, omnibus Mater. S. Aug. 1. de catechif. rudib. c. 15.

Tanta charitatis vis est, ut cœlo latiore faciat animam. Totam Corinthum habebat in corde suo, & dicebat: dilatamini 2. Cor. 6. 13. S. Chryl. in Act. Apost. hom. 44.

Qui charitate præditus est, neminem alienum ducit, sed omnes putat ad se pertinere. S. Ephrem de charit. Latius debet esse cor Christiani, quam cœlum, & terra, in benevolentia. Cœlum empyreum non recipit nisi bonas, & sanctas, personas; sed latius debet esse cor Christiani: quia ibi non solum bonæ, sed etiam malæ, personæ; non solum Christiani, sed etiam Infideles, debent recipi per dilectionem. Item debet esse latius, quam terra: quia recipere debet vivos, & mortuos; de paradiso, & purgatorio. S. Vinc. Ferr. f. 7. D. 14. Trinit.

§. XV.

Charitas bonum suum alieno postponit.

Ex Veteri, & Novo.

Provident Dominus Deus spirituum omnium carnis hominem, qui sit super multitudinem hanc. Num. 27. 16. videt. 12. & c. En qualiter sanctus vir nullam ferè sui curam habeat, nec uxoris, aut filiorum; sed solum honoris Dei, & utilitatis proximorum. Dicit Amor propinquorum. Moyses audita mortis lententia oravit Dominum; non ut se à morte, sed ut populum suum à periculo erueret. Lyr. patet charitas Moysis, qui acceptans Dei, voluntatem, pro se nihil petiit; sed statim ad procurandum bonum populi se convertit.

In magna illa sterilitate ascendit Elias in verticem Carmeli, 3. Reg. 18. 42. & prostratus in terram posuit faciem suam inter genua sua; quibus peractis, venit magna aquarum abundantia. Quid quærendo intendebat sanctus propheta hoc difficili orandi modo? amor proximorum sic eam fecit orare. Creditur, moris fuisse apud Hebræos; si ferus ferus punire vellet, ut ipsum expeditus flagellaret, caput ejus inter genua, manumque, inter pedes, ligabat. Hoc fitu Elias foras orabat: magne Deus Israël! tres anni R. P. Spanner Poly. Tom. 1.

sunt, & sex menses, ex quo super terram non pluit. Miserere Domine populi tui! & siquidem pro peccatis suis affligitur, ego pro illis luam; ecce servus ad flagella paratus. Dicit Amor proximi.

Ego sum, qui peccavi. 2. Reg. 24. 17. Tantum abuit, ut suorum incoluntati suam antefereat; ut potius se in discrimen adduceret, ut suos è discrimine liberaret. Mendoza in 1. Reg. 5. v. 11.

Responsio accepto - reversi sunt in regionem suam, Matth. 2. 12. Cur potius, ut Christo potirentur, regionem, domum, familiam, & regnum, non obliviscuntur? quomodo ab illo possunt separari? Immo, quia Deum sapiunt, citissime convolant, etiam Christo relicto, ut munere, & officio suo in subditos fungantur. Hoc maxime à tereno rege differt rex divinus. Terreno regi principes illi placent, qui propria oblii regis adherent; verum regi divino haud placent hi reges: sed qui Deum adorantes, in sua remeant, haudque frequentissimi adsunt. Hinc Ecclesiastici Principis Petri rejectus fuit affectus, quò gloria Thaboris ebris, ajebar: bonum est nos hic esse. Matth. 17. 4. Cui Dominus apud Tinotheum Antiochenum. quid tibi in mentem venit Petre? tuinè solius curam geris? an non totius Mundi? Bæza. 1. 2. c. 8. §. 2.

Vade, & corrippe. Matth. 18. 15. Non dicit Christus, ut is, qui injuriam inultit, abeat, & veniam precetur; sed ut offensus offensorem suum domui suæ invasit, & indulgentiæ invitatione invitet, blandaque correptione Deo lucrificat. Nonne melius foret, si injuriam passus domi, residens existimationis suæ rationem haberet; jureque suo utens expectaret offensorem, quoadquod ille veniens veniam poscat? Christus hoc vult potius, ut Christiani cedat de honoris sui jure propter charitatem; & nè meminere potestatis, cum daturus est veniam. Did. Niff. ser. 3. post D. 3. Quadr. §. 2.

Concurrerunt quondam Christi potentia, & amor. Videmus, quis cui cessit? Matth. 20. 23. accepit mater filiorum Zebedæi. Respond. Christus: sedere ad dexteram meam, vel sinistram, non est meum dare vobis. Quærit S. Ambr. lib. 4. de fide c. 5. cur Christus sic responderit. non suum, sed Patris, dare, quod illi petierunt? quin cum & ille, quæ ac Pater, hoc donet. Resp. S. Ambros. duo hic concurrunt, potestatem Christi, & amorem. Noluit, inquit, his, quos diligeret, videri, quod petere, denegasse. Sanctus, & bonus Dominus, qui mallet aliquid dissimulare de jure, quam de charitate deponere. Id. ib.

In navitate ejus multi gaudebant. Luc. 1. 14. Dum nascitur infans Zachariæ, & eos ejus refulsum est. Quis non pararet tantis cumularum beneficiis, mox gratias acturum pro filio, & recepta voce? Prophetæ, sed Christi solum memor; vocis, filique immemor: benedixit Dominus Deus Israel. Eccl. 1. 6. Cur? an quod patrem te fecerit? an quod eloquentem te fecerit? an quod quædam natus sit, sed quod natus sit filius. Olli-va lib. 3. Strom.

Nunc dimittis servum tuum Domine. Luc. 2. 29. O beate vir! quid petis? longam vitam petis, ut deliciis tuis diutius fruaris: cur expolis, ut te in pace dimittat? Respond. in hoc manifestè ostendit, se justum esse; & habitare in se divinum spiritum. Nam justi magis commune proximorum bonum, quam utilitatem suam appetunt. Peculiare ipsius bonum erat, Christum suum animarum consolatorem videre, illoque diu perferri; bonum autem commune erat, bonum nuntium Patribus in sinu Abrahe deferre, quod illi protulit. Dicit in festo Purif. conc. 4.

Et convocavit duos de discipulis suis Joannes. Luc. 7. 13. Probi obliviscuntur sui, ut proximorum recordentur. Baptista in vinculis est & non est memor sui, sed discipulorum. Nonne commodius esset, mittere eos ad Herodem, ut illi injusta vincula objicerent? Non meminit sui, sed honoris Christi, & necessitatis discipulorum suorum, ut veritatem agnoscerent. Did. Stella hic.

§. XVI.

Charitas fit ordinata.

Ex Veteri, & Novo.

Disiunge aquas. Gen. 1. 7. Videtur, quòd hanc divisionem facere non debuit; quia unumquodque secundum exigentiam nature suæ collocari debuit. Dicendum: quòd quamvis sic esset secundum convenientiam naturarum particularium; tamen, propter bonum nature universalis, & harmoniæ communis; oportuit illa, quæ magis conveniebant, dividere, nè possent in suis actionibus excedere, & naturæ ordinem corrumpere. S. Tho. hic.

Ordinavit in me charitatem. Cant. 2. 4. Juxta Sept. optat Ecclesia, ut unicuique, ac rebus omnibus, affectum impertiat, quem debet: præpositus enim est frequenter, & stultus, hominum Amor; ut ea diligant, quæ sunt odienda; ea oderint, quæ amanda. de Ponte hic. Exh. 33. §. 1.

Intrauxit me in cellam vinariam, ordinavit in me charitatem. Cant. 2. 4. S. Greg. hic: per cellam vinariam quid congruentius, quam ipsam arcanam æternitatis contemplationem accipimus. Qui

Qui hanc cogitationem de aternitate altius in animam demiserit, gloriari poterit: ordinavit in mecharitatem: non meliorem servavit ordinem amoris, seipsum minus, Deum plus: & propter Deum, ipsos etiam inimicos diligendo. Hæc quoque cogitatio largius delibata ebriam facit; sed ebrietate optimorum desideriorum. Drex. Conf. de aternit. §. 1.

Ordinavit in mecharitatem. Cant. 2. 4. Nihil aliud est vera, & perfecta virtus, quam ordo amoris. S. Augustinus l. 11. c. 25. de Civit. eleganter locutus est, ordinate: plurimorum quippe inordinata est charitas; quando, quod in primo loco debent diligere, diligunt in secundo; quod in secundo, diligunt in primo, &c. Sanctorum verò charitas ordinata est. Orig. hic. Ut majora magis, minora minus, diligamus; & indignis diligi denegemus amorem. Sim. de Cas. l. 15. de just. Christ.

Quid autem videt festucam. Matth. 7. 3. Charitas erit ordinata, ut à seipso incipiat homo; ne presumat alium increpare, iudicare, qui seipsum non purgat, discutit, & emendat. Dion. Carth. hic.

Christus prius orat pro crucifixoribus. Luc. 23. 34. tum commendat Patri spiritum. v. 46. Stephanus verò Act. 7. 58. prius pro se, tum pro suis lapidatoribus. En descrem inter Deum, & homines: nam sue indolis nativa nobilitate incitatus Deus res alienas prius, quam suas, curat; homo verò sua ante omnia tractat, aliorum posterius. Did. Nis. D. 4. Quadrag. §. 3.

Dominus Jესu suscipe spiritum meum. Act. 7. 58. Dein pro inimicis orat. Utrobique Redemptorem imitatus; qui etiam orabat pro crucifixoribus, & Patris manibus spiritum commendabat. Sed hoc Stephanus primo loco, alterum secundo, fecit. Cur non servavit eundem ordinem? quia servus erat, quia periculum suum agnoscebat. Christus non ex necessitate, sed humilitate, spiritum commendat: & Stephanus totus indignus remedium petit. Christus in illo certamine securus, non tam de se, quam miseris peccatoribus, degit sollicitus; Stephanus, mobile virtutis acceptum ingenium agnoscens, in toto prudenter se collocare fatigat: & qui in ipso agone, etiam post vivos caelos apertos, post Angelici vultus radios, conceptos, poterat deficere, debito charitatis ordine, se tuetur prius. S. Chryl. tom. 6. ord. de S. Steph. post lapidum etiam jactus, athleta victoriam expectabat, & ejusmodi vocibus Creatorem compellabat: Dominus Jესu suscipe spiritum meum. Quamdiu in hoc mundo mortali corpore circumspicit, pertimescit; quamdiu terrenam hanc gestio carnem, reformido; ne post labores amittam labores. Vereor admodum, ne post lucam coronam privatus remaneam. Suscipe igitur spiritum meum. Ramirez in ep. Ch. ep. 6.

Agentia naturalia prius agunt in propinqua sibi, ignis, aqua &c. sic benefac prius domesticis. Diez fer. 5. post Cin.

Qui dignus pro suis peccatis elemosynas facit, prius eas facere incipiat à seipso. Indignum est enim, ut in se non faciat, qui facit in proximum; cum audiat dicentem Dominum: diliges proximum tuum, sicut teipsum, itemque audiat: miserere animæ tuæ placens Deo. Eccl. 30. 24. S. Aug. c. 27. de Civit.

Qui vult elemosynam ordinatè dare, à seipso debet incipere, & eam sibi primum dare. Miserere animæ tuæ. S. Augustinus Enchiridio c. 7. 6.

§. XVII.

Charitas quas alias virtutes includat.

Humilitatem.

Humilitas est præcursor charitatis, sicut Joannes Christi; & sic attrahit ad Deum: quia Deus charitas est. Quidam dicebat in vit. PP. l. 7. c. 13. Corn. in Il. 14.

Sicut ignis sine calore, vel splendore, omnimodè non est; ita charitas sine humilitate esse non potest. S. Casarius Ep. hom. 36.

Patientiam.

Charitas patientis est, omnia sustinet. 1. Cor. 13. 47. Ejus elogium inchoat, & terminat Patientia: quia in Patientia totam viam suam obinet; ipsaque munitur, & defenditur. Sylv. in Apoc. 2.

Novi opera tua, & sciam, & charitatem. Apoc. 2. 19. Necesse utramque; fidem ut principium salutis; charitatem, qua fides vivificatur. S. Cyr. de bono Patientis: tolle charitati Patientiam, & desolata non durat; tolle sustinendi, tolerandi que substantiam, & nullus radicibus, ac viribus, perseverat. Apostolus denique, cum de charitate loqueretur, tolerantiam illi, & patientiam injunxit. 1. Cor. 13. 4. Sylv. hic.

Genius vestem vulnerando facit pulchriorem. Lem. Facit patientia pulchriorem, diluamque magis: Charitas patientis est.

Qui charus cupit esse, vulneretur.

Crebro vulnerare sæpe vulneretur.

Non est integer ille, nec decorus.

Qui nullum patientis subivit ictum.

Vulnus nobile, nobilis cicatrix.

Quam suscepit Amor, suamque fecit.

Res est integra amore vulnerari.

Genius vitem incidit. Lem. Grata minus, nisi lesa fuerit.

Amoris placet indolem videre?

Sentit vulnera, nec movetur illis.

Gaudet posse pati, sique vindex

Penfat mille bonis malum unum,

Unum mille malis bonum repondit, &c.

Guilielmus Hefius.

Fera sit licet immanior, simul si amare quis coepit, ove mansuetior evadit. S. Chryl. hom. 33. in 1. Cor. 13.

Genius tentat digito chordas testudinis. Lem. Tentanti respondet amicus. Charitas non irritatur. 1. Cor. 13. 5.

Amor si meus ungue vellicetur Irritatus, Amo tibi reponet.

Verbis, verberibusque provocetur, Amo semper, Amò, tibi reponet.

Amor non melius, benigniusque, Quam, cum ferre coegeris, loquetur.

Amorem probat hostis innocentem, Hostem blandus amor probat nocentem.

Hefius cit.

Concordiam.

Charitas sic dicta, quasi chara unitas. In fimbria summi Sacerdotis, Ex. 28. 33. quatuor elementa tranquilla unione conveniunt. 2. Reg. 19. 14. Notatur de consensu filiorum Israel, fuisse illos universos, quasi vir unus. Tot millia hominum, quasi vir unus, erant. Magna laus! sed non summa. Ecclesie propria laus est, verè unam, non quasi unam, esse. Una est columba mea. Cant. 6. 8. Vespasiani nummo insculptæ erant plene spicæ ex duabus manibus junctis egredientes. Incerto Autore.

Genius nexum sumis trahendo solvere volens, magis confringit. Lem. Qui disrumpit, confringit; & nexum facit, qui sic se solvit.

Quò magè disjunges, magè conjungentur amores.

Arctius avulsum stringere novit Amor.

Hefius.

Liberalitatem.

Flosculi oriente sole pandunt. Lem. Sui se totum promittit amari.

Charitas benigna est. 1. Cor. 13. 4.

Sis tenax licet usque, Sis avarus

Clauso pectore, corde colligato,

Liberalis eris, patenque, cunctis:

Si te tangat Amor, foreque pulset,

Quantumvis adamantibus rigentes.

Nescit, quid sit Amor, benignitati

Qui clausum ponit tenere pectus.

Hefius.

Fidelitatem.

Fatuus de caelo ignis decidens. Lem. fatuus tantum excidit ignis. Charitas nunquam excidit. 1. Cor. 13. 8.

Excludit.

Suspicionem. Columna recta, supra quam directe Sol. Lem. Non habet umbras. Varias non cogitat malum. 1. Cor. 13. 5.

Invidiam. Si homo lucis esse coepit, quæ sunt Christi, gere: quia x, & dies, Christus est. Qui in Zeli tenebras ruit? quid tenubus livoris involvis? quid in idæ cœcitate omne pacis, & charitatis lumen extinguis? S. Cyr. l. de zelo, & livore. Charitas non amulatur. 1. Cor. 13. 5.

Murmur. Scandal' vsa est cunctis, charitatem vertit, unionem dissipat, pacem destruat. S. Ephrem de murmuratione.

Detractionem. Est proles odii; pinguis, & occulta, ac lateat, sanguisuga; quæ charitatis omnem consumit, ac demolitur, sanguinem. Jo. Clim. gr. 10. de detractone.

Simulationem. Melius mihi videtur, nullam charitatem habere, quam fingere; & tolerabilius puto, charitate quemlibet vacuum esse, quam ejus plenitudinem simulare. B. Petr. Dam. l. 6. ep. 6.

§. XVIII.

Miscellanea de Charitate.

Ex Veteri, & Novo.

Approbandis eum Angelus Domini in vertice ejus, & portavit eum in capillo capitis sui. Dan. 14. 35. Cur non potius per manum, vel per brachium, portabatur in auxilium Danielis? Tam difficilis homo ad alterum juvandum, ut ad hoc illum capillis quasi trahi necesse sit. Sylv. in Marci 6. q. 8.

Viso illo præteritis. Luc. 10. 31. Sæpe, qui majoribus dignitatibus potiuntur, & amphioribus scientiis fulgent, prætereunt officia charitatis. Sim. de Cas. l. 6. c. 10.

Dilige. & proximum tuum sicut teipsum. Luc. 10. 27. Legis peritus querit: quis est meus proximus? Nactus Dominus occasionem, charitatem suam sub Symbolo Samaritani depingit. Videbatur aptus, charitatis exemplum Lazarus à mortuis resuscitatus. Quia Lazari suscitatio imperio peracta est; ibi namque voce vocavit, & nullo labore vite reddidit; hic verò pedes incedit, ut equo faucium imponat, hic denarios porrigit. Naxera in Jos. 19. §. 16.

Cùm

Cùm audieritis prælia, & seditiones. Inc. 21. 9. Cùm sublata fuerit omnis charitas, merito locum habent bella, & seditiones. Theophyl. hic.

Mandatam novum de vobis, ut diligatis invicem. Jo. 13. 34. Unde novum? quod jam Levit. 19. 18. fuerat impositum. Non dicitur novum, quia recenter impositum; sed quia semper in novitate sua conservandum: ut nunquam quasi vetus obsolescat, sed semper novis, ac novis, accessibus charitatis crescere ejus custodia videatur. Lex, cum nova est, stricte solet observari. Gilbert. l. 19. in Cant. mandatum hoc semper fit vobis novum: & novum est; nisi in vestro Dominus Jesus veteraverit affectu. Ramirez in ep. Ch. ep. 1. Apoc. 7.

Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Jo. 16. 1. Paracletus spiritu dilectionis adventante, discipuli non scandalizantur, dum persecutiones patiuntur. Amanibus nullum scandalum: quia amor omnia excusat, cunctis parcinjuris. Eccl. 1. 5. proph. Christi. l. 8. obli.

Hæc aduersum te, quod charitatem tuam primam reliquisti. Apoc. 2. 4. Rich. à S. Victor. lib. 1. de erudit. Arguitur, quia adhuc bonum agit; quod charitatem primam reliquit, & aureum caput in pectus argenteum deflexit.

Ex Patribus.

Vidit ergo quosdam jejunantes, orantes, præteritorum penitentia suspensuras, omnem denique sine sumptu pietatem ostendentes; egentibus verò ne obulum quidem præbentes. Quid his, cætera virtutum diligentia prodest? non propterea regnum Dei consequentur. S. Basil. ferm. 2. in div. av.

O Domine Deus! quàm pauci sunt hodie inter nos ita firmati, ut dicere valant illud verbum; quis nos separabit? Rom. 8. 35. Numquid ita firmati sunt in dilectio illi, quos, non dico tribulatio, sed leve verbum separat à charitate proximi: qui audito unico verbo, quod eis duplicit, statim exandescunt in iram, in ultionem; nec potest recedere de ipsorum memoria; imò istud volunt, & revolvunt in cogitatione sua: similes cani, qui corrodunt lapidem projectum. Certè isti non sunt firmati in charitate Dei; id'o facile capiuntur à diabolo: nulla enim sagitta ipsius infusa contra teas cadit in vacuum. S. Bonav. ferm. 43.

Nulla sunt culmina à jugo charitatis immunia: quidquid in orbe liberatis est, tali non subtrahitur fertiviti. Ennodius lib. 3. ep. 30.

Ratio, quare finita conbibitione olim, & apud Germanos etiamnum, bibant den Joannus Seegen, est: quia S. Joannes perpetuo adhorbatur ad charitatem. Cùm enim in ejusmodi congressibus facile exoriantur alique trice; ne offensi discederent offensi, dicebant: En nobis den Joannus Seegen; & sic bono poculo sepelebant diffensiones. Berengar. similis.

TITULUS XI. CHRISTIANI.

§. I.

Nomina varia.

Dicit quis: nonne sunt apud vos alii pauperes, alii divites; alii servi, alii domini? nonne aliquid inter singulos interest? nihil: nec alia causa est, cur nobis invicem Fratrum nomen impertiamus; nisi quia pares esse nos credimus. Lactant. l. 5. div. instit.

Christiani prius Nazareni vocabantur. Sed postea apud Antiochiam in communi Concilio à Petro commutatum est hoc nomen, & dicti sunt Christiani. Act. 11. 26. S. Anselmus in Elucidario.

Nomen Christianorum primum in Antiochia inventum est: antea enim omnes vocabantur Discipuli, vel Fratres; donec Apostoli Concilium Antiochiæ fecerunt. Durand. Rat. div. offic. lib. 2. cap. 1.

Christiani ab Ethnicis vocati Galilæi. Boll. 1. Jan. vita S. Martinæ V. & M.

In regno Xatai omnes Christiani à Jesu vocantur; Jesuitæ sicut hic à Christo Christiani. Ex litteris P. Emmanuelis Carvalli Malaca.

§. I. I.

Christiani dignitas, & prærogativæ.

Ex Veteri.

Numerus stellarum. Gen. 15. 5. Offensis stellis dicitur ei: sciam iam venient tuum, id est, gentem Christianorum, cujus tu pater futurus es, in fide filiet. Offensa autem arena dicitur: sic erit semen tuum, id est, copia erit gens Judæorum; sed arida, & intercedenda. Hugo Card. hic.

In nomine Dei nostri (Christi) magnificabimur. Pf. 119. 6. Hoc est nomen, de quo Matth. 1. v. ubi nomen ejus Jesum. In hoc nomine magnificabimur: quia magnus est, vocari Christianum, & esse. id. hic.

In finem intellectus filius Coræ. Pf. 41. Titulus. Hebraicè Choro. R. P. Spanner Poly. Tom. 2.

dictur Calvarias; Calvaria verò locus est, ubi D. Salvatorem constat esse crucifixum. Ideo filii Choro merito dicuntur, quia tamquam gloriosissimum trophæum cœlestis Regis, id est, signaculum Crucis suscipere meruerunt. Et ideo psalmus hic omni convenit Christiano, qui amore Domini flamma dominicæ charitatis accenditur; sine qua totum abjectum est, quidquid in humanis rebus putatur exitum. Cassiod. hic.

Respondit ei in via virtutis sue. Pf. 101. 24. Quàm bene duobus verbis expressum est, quid sit Religio Christiana, id est, via virtutis; quàm in doloribus qui dem graditur, in tribulationibus commematur: sed hæc omnia in Christi nomine, cum spe maxima, sustinetur. Huic igitur virtuti, quam Christus D. prædicavit, Sanctorum congregatio devota responderet. Nam, cum ille vocent ad bonam vitam, ipse illi responderet, qui imperis ejus obsequens est. Quapropter responderet illi, non lingua, sed vita; non voce, sed fide; non clamore, sed corde. Cassiod. hic.

Nalisse autem Christus messes. Psal. 104. 15. Christi Domini sunt omnes Christiani, qui merguntur in Baptismo, ut sint Reges; quia ipsorum est regnum cœlorum; in Confirmatione ut pugiles; in morte ut Pontifices; ut se Deo sacrificent. Hugo Card. hic.

Sub umbra. Cant. 2. 3. Umbra Christi est Christiana Respublica. B. Theodoret. l. 1 in Cant.

Capillitium. Cant. 4. 1. Coma, & capilli Ecclesie, multitudine sunt populo Christo credentium. Philo Carpath. in Cant. c. 4.

Ex Novo.

Et induunt eum purpura. Marci 15. 17. Feramus & nos purpuram, regalem vestem. Sicut reges ambulare debemus, (super serpentes, & scorpiones, & imperare peccato: Christiani enim dicimur, hoc est, uncti; sicut tunc reges dicebantur Christi. Sit ergo vita nostra non servilis, & illiberalis: sed regalis, & libera. Theophylactus in e. 15. Marei.

Regale Sacerdotium. 1. Petri 2. 9. Christiana natio Regale Sacerdotium dicitur: quòd non tantum ex sua Gente Sacerdotes veri Dei habeat; sed quòd nullus masculus sit in toto orbe Christiano, (si pauculos irregulares à natura excipias) qui ad Regale Sacerdotium aspirare; & si operam adhibeat, etiam pertingere non possit, nulla mulier insuper, quæ vel fratrem, vel fratrem, aut cognatum, Sacerdotem habere non valeat. Cujus quanta dignitatis pars ad eas inde accedat, ex recepta passim cœlesti liquet; qua matres ipso primitiarum filii die, corollam palam in capite gestare, & in templo ipso consueverunt: quasi proficentes hoc ritu; se cum filio, & in filio Neomystra triumphare, ac regie dignitatis partem in se derivatam esse. Regale quoque Christianorum omnium est Sacerdotium: quia cum Sacerdotes celebrant ad stantes sacrificium offerunt; ideo ait celebrans: orate fratres, ut meum, ac vestrum. C. Doulltreman. l. 1. c. 4.

Eccis non regnum, & Sacerdotis Deo. Apoc. 1. 6. Rupert. hic. Rex, & Sacerdos, solus erat Jesus Reges, & Sacerdotes; facere de servis peccati proposuerat; & ideo sanguinem fundebat. Utrumque honorem non sibi retinuit; sed suis quoque communicavit. Vide quanta sit differentia inter Christi D. & homines; qui emunt, ut abjectissimos servos, & capivos, faciant, Christus D. emit nos suo sanguine, ut ad regnum nos eleve. Sylv. hic.

Ex Patribus.

Christi estis facti, posteaquam Spiritus S. imaginem recepistis; & omnia in imagine facti sunt in vobis: quoniam Christi imagines estis. S. Cyrill. Jeros. catech. myst. 3.

Non dixit: ubi fuerit cadaver, ibi congregabuntur vultures, aut corvi: sed, volens ostendere magnificos, & regales, esse omnes, qui in Passionem Domini crederentur; propriè dixit: ubi fuerit Corpus. Orig. tr. 30 in c. 24. Matth.

In multis; magnificè dignitatibus, quibus florebat; hoc tamen ad decus, & gloriam præcipuam; dicebat; ut & esset, & diceretur Christianus: idque tantum zelabat, ut præ hoc uno reliqua omnia in unum congetta ludi, ac negarum, instar haberet. Erat autem Cæsarius, tunc Gregorius, in primo Medicorum ordine apud Imperatorem in numero amicorum. S. Greg. Naz. or. in laudem Cæsarii fratris.

Omnes in Christo regeneratos Crucis signum efficit Reges; Sancti verò Spiritus unctio consecrat Sacerdotes: ut, præter illam specialem nostri ministerii servitium, universi spirituales, & rationales Christi agnoscant, se regii generis, & Sacerdotalis officii, esse consortes. Quid enim tam regium, quam subditum Deo animum corporis sui esse Rectorem? Et quid tam Sacerdotale, quam vovere Domino conscientiam puram, & immaculatam pietatis hostias, de altari cordis offerre? S. Leo ferm. 3. in anniversary die assumpt. ad Pontif.

Tantum contulit fidei nostræ impugnatione persequendum, ut nihil magis regium ornem principatum; quàm quòd, domini Mundi, membra sunt Christi. Non tam gloriantur, quòd in imperio genti; quàm gaudent, quòd in Baptismate sunt renati. S. Leo ferm. 6. in solem. Nat. Dom.

Quoniam ideo ad Baptismum adhibetur: quia unctio nem nostram dignat, Christoque nos efficit; ac Dei minister.